«Կիլիկիա» Ունիվերսալ Վարկային Կազմակերպություն ՍՊԸ

Ֆինանսական հաշվետվություններ 2015թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

Բովանդակություն

Անկախ աուդիտորական եզրակացություն 3
Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն 5
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն 6
Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն 7
Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն 8
Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ 9

KPMG

«Քեյ-Փի-Էմ-Ջի Արմենիա» ՓԲԸ
Հայաստանի Հանրապետություն, Երևան, 0010
Վ.Սարգսյանի փ. 26/1,
«Էրեբունի Պլազա» Բիզնես-կենտրոն, 8-րդ հարկ
Հեռախոս + 374 (10) 566 762
Ֆաքս + 374 (10) 566 762
Ինտերնետ www.kpmg.am

Անկախ աուդիտորական եզրակացություն

«Կիլիկիա» Ունիվերսալ Վարկային Կազմակերպություն ՍՊԸ
Տնօրենների խորհրդին

Մենք իրականացրել ենք «Կիլիկիա» Ունիվերսալ Վարկային Կազմակերպություն ՍՊԸ-ի («Կազմակերպություն») կից ներկայացվող ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտը, որոնք ներառում են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունը 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, հաշվետու տարվա շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների, սեփական կապիտալում փոփոխությունների և դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունները, ինչպես նաև ծանոթագրությունները, որոնք ներառում են հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության հիմնական դրույթները և այլ բացատրական տեղեկատվություն:

Ղեկավարության պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների համար

Այս ֆինանսական հաշվետվությունների՝ Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների համաձայն կազմման և ճշմարիտ ներկայացման համար պատասխանատու է ղեկավարությունը: Ղեկավարությունը պատասխանատու է նաև այնպիսի ներքին վերահսկողության համակարգի համար, որը համարում է անհրաժեշտ սխալների կամ խարդախության արդյունքում առաջացող էական խեղաթյուրումներից զերծ ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման համար:

Աուդիտորի պատասխանատվությունը

Մեր պատասխանատվությունն է անցկացված աուդիտի արդյունքում արտահայտել կարծիք այս ֆինանսական հաշվետվությունների վերաբերյալ: Մենք աուդիտն անցկացրեցինք Աուդիտի միջազգային ստանդարտներին համապատասխան: Այդ ստանդարտներով պահանջվում է, որ մենք հետևենք էթիկայի պահանջներին և աուդիտը պլանավորենք ու իրականացնենք՝ ֆինանսական հաշվետվությունների էական խեղաթյուրումներից զերծ լինելու մասին ողջամիտ երաշխիք ձեռք բերելու նպատակով:

Աուդիտորական աշխատանքները ներառում են այնպիսի ընթացակարգերի իրականացում, որոնք թույլ են տալիս ձեռք բերել աուդիտորական ապացույցներ ֆինանսական հաշվետվություններում ներկայացված գումարների և բացահայտումների վերաբերյալ: Ընտրված ընթացակարգերը կախված են աուդիտորի դատողությունից, ներառյալ խարդախությամբ կամ սխալներով պայմանավորված ֆինանսական հաշվետվությունների էական խեղաթյուրումների ռիսկի գնահատումը:

«Քեյ-Փի-Էմ-Ջի Արմենիա» ՓԲԸ, ՀՀ օրենսդրության համաձայն գրանցված ընկերություն, շվեյցարական KPMG International Cooperative ("KPMG International") կազմակերպությանն անդամակցող «Քեյ-Փի-Էմ-Ջի» անկախ ֆիրմաների ցանցի անդամ

Այս ռիսկը գնահատելիս աուդիտորը դիտարկում է ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման և ճշմարիտ կերպով ներկայացման համար կիրառվող ներքին վերահսկողության համակարգը՝ նպատակ ունենալով մշակել համապատասխան աուդիտորական ընթացակարգեր, բայց ոչ կարծիք արտահայտել Կազմակերպության ներքին վերահսկողության համակարգի արդյունավետության վերաբերյալ: Աուդիտորական աշխատանքները ներառում են նաև ֆինանսական հաշվետվությունների կազմման ժամանակ կիրառված հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության համապատասխանության, ղեկավարության կողմից կատարված հաշվապահական գնահատումների նպատակահարմարության, ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվությունների ընդհանուր ներկայացման գնահատումը:

Մենք գտնում ենք, որ ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցները բավականաչափ են և համապատասխան՝ մեր աուդիտորական եզրակացության հիմք հանդիսանալու համար:

Եզրակացություն

Մեր կարծիքով, ֆինանսական հաշվետվությունները, բոլոր էական առումներով, ճշմարիտ են ներկայացնում Կազմակերպության ֆինանսական վիճակը 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, ինչպես նաև վերջինիս գործունեության արդյունքները և դրամական միջոցների հոսքերը հաշվետու տարվա համար՝ Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների համաձայն:

Տիգրան Գասպարյան
Գործընկեր, «Քեյ-Փի-Էմ-Ջի Արմենիա» ՓԲԸ-ի տնօրեն

«Քեյ-Փի-Էմ-Ջի Արմենիա» ՓԲԸ
29 հունիսի 2016թ.

	Ծնթզ.	2015թ. հազ. դրամ	2014թ. հազ. դրամ
Տոկոսային եկամուտ	4	454,761	421,676
Տոկոսային ծախս	4	(218,107)	(177,681)
Զուտ տոկոսային եկամուտ		**236,654**	**243,995**
Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով եկամուտ		14,000	6,525
Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով ծախս		(727)	(986)
Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով զուտ եկամուտ		**13,273**	**5,539**
Զուտ եկամուտ փոխարժեքային տարբերություններից		4,042	5,809
Զուտ վնաս վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներից		(7,408)	(28,057)
Այլ գործառնական ծախս		(4,586)	(659)
Գործառնական եկամուտ		**241,975**	**226,627**
Արժեզրկումից կորուստներ	5	(28,887)	(9,912)
Աշխատակազմի գծով ծախսեր		(97,690)	(96,948)
Այլ ընդհանուր վարչական ծախսեր	6	(39,122)	(40,563)
Շահույթ նախքան շահութահարկով հարկումը		**76,276**	**79,204**
Շահութահարկի գծով ծախս	7	(13,420)	(15,259)
Շահույթ տարվա համար		**62,856**	**63,945**
Այլ համապարփակ եկամուտ՝ առանց շահութահարկի			
Հոդվածներ, որոնք վերադասակարգված են կամ կարող են հետագայում վերադասակարգվել որպես շահույթ կամ վնաս			
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների վերագնահատման պահուստ			
- Իրական արժեքի զուտ փոփոխություն		6,521	(151,755)
- Շահույթ կամ վնաս փոխանցված իրական արժեքի զուտ փոփոխություն		5,926	22,446
Ընդամենը հոդվածներ, որոնք վերադասակարգված են կամ կարող են հետագայում վերադասակարգվել որպես շահույթ կամ վնաս		12,447	(129,309)
Այլ համապարփակ եկամուտ/(վնաս) տարվա համար՝ առանց շահութահարկի		**12,447**	**(129,309)**
Այլ համապարփակ եկամուտ/(վնաս) տարվա համար՝		**75,303**	**(65,364)**

5-ից 55-րդ էջերում ներկայացված ֆինանսական հաշվետվությունները հաստատվել են Տնօրենների խորհրդի կողմից 2016թ. հունիսի 29-ին և վերջինիս անունից ստորագրվել են ղեկավարության կողմից:

Արսեն Կազմալյան
Գործադիր տնօրեն

Վարդուհի Խաչատրյան
Գլխավոր հաշվապահ

Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունը պետք է դիտարկվի ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

	Ծնթգ.	2015թ. հազ. դրամ	2014թ. հազ. դրամ
ԱԿՏԻՎՆԵՐ			
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	8	21,512	22,113
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ			
- Կազմակերպության կողմից պահվող	9	21,011	103,369
- Վաճառքի և հետգնման պայմանագրերի դիմաց գրավադրված	9	1,628,439	542,462
Հաճախորդներին տրված վարկեր	10	2,010,044	1,386,317
Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	11	19,838	14,265
Հետաձգված հարկային ակտիվներ	7	-	458
Այլ ակտիվներ		17,691	71,569
Ընդամենը ակտիվներ		**3,718,535**	**2,140,553**
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ			
Հետգնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ	12	1,533,521	523,609
Վարկեր և փոխառություններ	13	1,378,788	887,653
Հետաձգված հարկային պարտավորություն	7	2,019	-
Այլ պարտավորություններ		18,591	18,978
Ընդամենը պարտավորություններ		**2,932,919**	**1,430,240**
ՍԵՓԱԿԱՆ ԿԱՊԻՏԱԼ			
Բաժնետիրական կապիտալ	14	561,000	561,000
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների վերագնահատման պահուստ		20,673	8,226
Չբաշխված շահույթ		203,943	141,087
Ընդամենը սեփական կապիտալ		**785,616**	**710,313**
Ընդամենը պարտավորություններ և սեփական կապիտալ		**3,718,535**	**2,140,553**

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունը պետք է դիտարկվի ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

	Ծնթգ.	2015թ. հազ. դրամ	2014թ. հազ. դրամ
ԴՐԱՄԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐԻ ՀՈՍՔԵՐ ԳՈՐԾԱՌՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆԻՑ			
Ստացված տոկոսներ		426,728	444,364
Վճարված տոկոսներ		(215,761)	(176,545)
Ստացված կոմիսիոն և այլ վճարներ		14,000	6,525
Վճարված կոմիսիոն և այլ վճարներ		(727)	(986)
Զուտ վճարումներ վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների գծով		(7,408)	(28,057)
Զուտ մուտքեր արտարժույթով գործառնություններից		647	1,963
Այլ վճարումներ		(14,513)	(659)
Աշխատակազմի և այլ ընդհանուր վարչական ծախսերի գծով վճարումներ		(130,556)	(132,508)
Գործառնական ակտիվների (աճ) նվազում			
Հաճախորդներին տրված վարկեր		(654,481)	(166,055)
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ		(960,529)	536,069
Այլ ակտիվներ		64,610	640
Գործառնական պարտավորությունների աճ (նվազում)			
Վաճառքի և հետգնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ		1,009,912	(665,834)
Այլ պարտավորություններ		(756)	(2,722)
Գործառնական գործունեության համար օգտագործված զուտ դրամական միջոցներ՝ նախքան շահութահարկի վճարումը		**(468,834)**	**(183,805)**
Վճարված շահութահարկ		(14,055)	(30,621)
Գործառնական գործունեության համար օգտագործված դրամական միջոցների հոսքեր		**(482,889)**	**(214,426)**
ԴՐԱՄԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐԻ ՀՈՍՔԵՐ ՆԵՐԴՐՈՒՄԱՅԻՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆԻՑ			
Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների ձեռքբերում		(1,324)	(2,447)
Ներդրումային գործունեությունից ստացված/ներդրումային գործունեության համար (օգտագործված) դրամական միջոցների հոսքեր		**(1,324)**	**(2,447)**
ԴՐԱՄԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐԻ ՀՈՍՔԵՐ ՖԻՆԱՆՍԱՎՈՐՄԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆԻՑ			
Ստացված վարկեր և փոխառություններ		849,771	862,274
Վարկերի և փոխառությունների մարում		(365,957)	(738,510)
Ֆինանսավորման գործունեությունից ստացված դրամական միջոցների հոսքեր		**483,814**	**123,764**
Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների զուտ նվազում		**(399)**	**(93,109)**
Փոխանակման փոխարժեքի փոփոխության ազդեցությունը դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների վրա		(202)	(209)
Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները տարեսկզբի դրությամբ		22,113	115,431
Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները տարեվերջի դրությամբ	8	**21,512**	**22,113**

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունը պետք է դիտարկվի ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

հազ. դրամ	Բաժնետիրական կապիտալ	Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների վերագնահատման պահուստ	Չբաշխված շահույթ	Ընդամենը
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2014թ.	561,000	137,535	77,142	775,677
Ընդամենը համապարփակ եկամուտ				
Շահույթ տարվա համար	-	-	63,945	63,945
Այլ համապարփակ եկամուտ				
Հոդվածներ, որոնք վերադասակարգված են կամ կարող են հետագայում վերադասակարգվել որպես շահույթ կամ վնաս				
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի զուտ փոփոխություն՝ առանց հետաձգված հարկի	-	(151,755)	-	(151,755)
Շահույթ կամ վնաս փոխանցված վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի զուտ փոփոխություն՝ առանց հետաձգված հարկի	-	22,446	-	22,446
Ընդամենը հոդվածներ, որոնք վերադասակարգված են կամ կարող են հետագայում վերադասակարգվել որպես շահույթ կամ վնաս	-	*(129,309)*	-	*(129,309)*
Ընդամենը այլ համապարփակ եկամուտ	-	(129,309)	-	(129,309)
Ընդամենը համապարփակ վնաս տարվա համար	**-**	**(129,309)**	**63,945**	**(65,364)**
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2014թ.	**561,000**	**8,226**	**141,087**	**710,313**
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2015թ.	561,000	8,226	141,087	710,313
Ընդամենը համապարփակ եկամուտ				
Շահույթ տարվա համար	-	-	62,856	62,856
Այլ համապարփակ եկամուտ				
Հոդվածներ, որոնք վերադասակարգված են կամ կարող են հետագայում վերադասակարգվել որպես շահույթ կամ վնաս				
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի զուտ փոփոխություն՝ առանց հետաձգված հարկի	-	6,521	-	6,521
Շահույթ կամ վնաս փոխանցված վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի զուտ փոփոխություն՝ առանց հետաձգված հարկի	-	5,926	-	5,926
Ընդամենը հոդվածներ, որոնք վերադասակարգված են կամ կարող են հետագայում վերադասակարգվել որպես շահույթ կամ վնաս	-	*12,447*	-	*12,447*
Ընդամենը այլ համապարփակ եկամուտ	-	12,447	-	12,447
Ընդամենը համապարփակ եկամուտ տարվա համար	**-**	**12,447**	**62,856**	**75,303**
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2015թ.	**561,000**	**20,673**	**203,943**	**785,616**

Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվությունը պետք է դիտարկվի ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

1 Ներածություն

(ա) Կազմակերպչական կառուցվածքը և հիմնական գործունեությունը

«Կիլիկիա» Ունիվերսալ Վարկային Կազմակերպություն ՍՊԸ-ն («Կազմակերպություն») Հայաստանի Հանրապետությունում գրանցվել է որպես սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերություն և ստացել է վարկային կազմակերպության լիցենզիա 2010թ. օգոստոսի 17-ին: Կազմակերպության իրավաբանական հասցեն է Հայաստանի Հանրապետություն, Երևան 0014, Տերյանի փ. 50:

Կազմակերպության հիմնական գործունեությունը վարկերի տրամադրումն է: Կազմակերպության գործունեությունը կարգավորվում է ՀՀ կենտրոնական բանկի (ՀՀ ԿԲ) կողմից: Կազմակերպության ակտիվների և պարտավորությունների մեծամասնությունը գտնվում է Հայաստանի Հանրապետությունում:

2015թ. և 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Կազմակերպության սեփականատեր և վերջնական վերահսկող անձ է հանդիսանում պրն. Վարդան Դանղյանը: Կապակցված կողմերի հետ գործարքների մանրամասները ներկայացված են ծանոթագրություն 19-ում:

(բ) Հայաստանի Հանրապետության գործարար միջավայրը

Կազմակերպությունն իր գործունեությունն իրականացնում է Հայաստանի Հանրապետությունում: Հետևաբար, Կազմակերպության գործունեության վրա ազդեցություն են ունենում Հայաստանի Հանրապետության տնտեսությունը և ֆինանսական շուկան, որոնց բնորոշ են զարգացող շուկայի հատկանիշներ: Իրավական, հարկային և օրենսդրական համակարգերը շարունակում են զարգանալ, սակայն կարող են ունենալ տարբեր մեկնաբանություններ և ենթակա են հաճախակի փոփոխությունների, ինչը, այլ իրավական ու ֆինանսական խոչընդոտների հետ մեկտեղ, լրացուցիչ բարդություններ է ստեղծում Հայաստանի Հանրապետությունում գործող կազմակերպությունների համար: Ֆինանսական հաշվետվություններն արտացոլում են Կազմակերպության գործունեության և ֆինանսական վիճակի վրա Հայաստանի գործարար միջավայրի ազդեցության ղեկավարության գնահատականը: Ապագա գործարար միջավայրը կարող է տարբերվել ղեկավարության գնահատականից:

2 Պատրաստման հիմունքներ

(ա) Համապատասխանության մասին հայտարարություն

Այս ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների («ՖՀՄՍ») պահանջների համաձայն:

(բ) Չափման հիմունքներ

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են սկզբնական արժեքի հիմունքով, բացառությամբ վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների, որոնք հաշվառվում են իրական արժեքով:

(գ) Ֆունկցիոնալ և ներկայացման արժույթ

Կազմակերպության ֆունկցիոնալ արժույթն է հանդիսանում ՀՀ դրամը («դրամ»), որը, լինելով Հայաստանի Հանրապետության ազգային արժույթը, արտացոլում է Կազմակերպության գործունեության հիմքում ընկած իրադարձությունների և հանգամանքների տնտեսական էությունը:

Դրամը հանդիսանում է նաև այս ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացման արժույթը:

Ֆինանսական տեղեկատվությունը ներկայացված է դրամով՝ հազարների ճշտությամբ:

(դ) Գնահատումների և դատողությունների օգտագործում

Ֆինանսական հաշվետվությունները ՖՀՄՍ պահանջներին համապատասխան պատրաստելու համար ղեկավարությունից պահանջվում է կատարել մի շարք դատողություններ, գնահատումներ և ենթադրություններ, որոնք ազդեցություն ունեն հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության կիրառման, ինչպես նաև ակտիվների, պարտավորությունների, եկամտի և ծախսի ներկայացված գումարների վրա: Փաստացի արդյունքները կարող են տարբերվել այդ գնահատումներից:

Գնահատումները և համապատասխան ենթադրությունները շարունակաբար վերանայվում են: Հաշվապահական գնահատումների վերանայումները ճանաչվում են այն ժամանակաշրջանում՝ որում վերանայվել են և այն ապագա ժամանակշրջաններում, որոնց վրա կարող են ազդեցություն ունենալ:

Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության կիրառման ժամանակ գնահատման և կարևոր դատողությունների հետ կապված զգալի անորոշությունների վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներկայացված է հետևյալ ծանոթագրություններում.

- ծանոթագրություն 10 – հաճախորդներին տրված վարկեր,
- ծանոթագրություն 20 – ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքների գնահատում:

3 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություն

Ստորև ներկայացվող հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը հետևողականորեն կիրառվում է այս ֆինանսական հաշվետվություններում ներկայացված բոլոր ժամանակաշրջանների համար:

(ա) Արտարժույթ

Արտարժույթով իրականացված գործարքները փոխարկվում են դրամի գործարքի օրվա դրությամբ սահմանված փոխարժեքով: Հաշվետու ամսաթվի դրությամբ արտարժույթով արտահայտված դրամային ակտիվները և պարտավորությունները վերափոխարկվում են ֆունկցիոնալ արժույթի այդ օրվա դրությամբ սահմանված փոխարժեքով: Դրամային հոդվածների գծով արտարժույթով իրականացված գործառնություններից առաջացած շահույթը կամ վնասն իրենից ներկայացնում է ժամանակաշրջանի սկզբում ֆունկցիոնալ արժույթով արտահայտված, արդյունավետ տոկոսադրույքի ու ժամանակաշրջանի վճարումների ճշգրտումով ամորտիզացված արժեքի և հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ գործող փոխարժեքով փոխարկված ֆունկցիոնալ արժույթով արտահայտված

ամորտիզացված արժեքի միջև տարբերությունը: Արտարժույթով արտահայտված ոչ դրամային ակտիվները և պարտավորությունները, որոնք չափվում են սկզբնական արժեքով, փոխարկվում են գործարքի օրվա դրությամբ սահմանված փոխարժեքով: Վերափոխարկման հետևանքով առաջացող արտարժութային տարբերությունները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում:

(բ) Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Կազմակերպությունը դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ է համարում կանխիկ թղթադրամները և մետաղադրամները և բանկերում պահվող օգտագործման սահմանափակում չունեցող ընթացիկ հաշիվները և կարճաժամկետ ավանդները: Կարճաժամկետ ավանդներն իրենցից ներկայացնում են մինչև երեք ամիս սկզբնական ժամկետով ավանդները: Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում:

(գ) Ֆինանսական գործիքներ

(i) Դասակարգում

Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքները իրենցից ներկայացնում են ֆինանսական ակտիվներ և պարտավորություններ, որոնք՝

- հիմնականում ձեռք են բերվել կամ առաջացել են մոտ ապագայում վաճառելու կամ հետ գնելու նպատակով,
- կազմում են միասին կառավարվող ֆինանսական գործիքների առանձնացված պորտֆելի մաս, որի համար առկա է վկայություն կարճ ժամկետում շահույթ ստանալու վերաբերյալ,
- հանդիսանում են ածանցյալ ֆինանսական գործիք (բացառությամբ ֆինանսական երաշխավորության պայմանագիր հանդիսացող ածանցյալ գործիքի կամ այն ածանցյալ գործիքի, որը նախատեսված է և հանդիսանում է արդյունավետ հեջավորման գործիք), կամ
- սկզբնական ճանաչման պահին Կազմակերպության կողմից նախատեսվում են որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքներ:

Կազմակերպությունը ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները նախատեսում է որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող՝ ստորև ներկայացված պայմաններից մեկի բավարարման դեպքում.

- ակտիվները կամ պարտավորությունները կառավարվում, գնահատվում և ներկայացվում են իրական արժեքի հիմունքով,
- նախատեսումը վերացնում կամ էականորեն նվազեցնում է հաշվապահական անհամապատասխանությունները, որոնք կառաջանային այլ հանգամանքներում, կամ
- ակտիվը կամ պարտավորությունը ներառում է պարունակվող ածանցյալ գործիք, որը էականորեն ձևափոխում է դրամական միջոցների հոսքերը, որոնք այլապես կպահանջվեին պայմանագրի համաձայն:

Զուտ ստացվելիք դիրքում գտնվող (դրական իրական արժեք) առևտրական նպատակներով պահվող բոլոր ածանցյալ գործիքները, ինչպես նաև ձեռք բերված օպցիոնները, ներկայացվում են որպես ակտիվ: Զուտ վճարվելիք դիրքում (բացասական իրական արժեք) առևտրական նպատակներով պահվող բոլոր ածանցյալ գործիքները, ինչպես նաև տրամադրված օպցիոնները, ներկայացվում են որպես պարտավորություն:

Ֆինանսական գործիքների համապատասխան դասակարգումն այս դասում ղեկավարությունը որոշում է սկզբնական ճանաչման պահին: Ածանցյալ ֆինանսական գործիքները և որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքներ նախատեսված գործիքները սկզբնական ճանաչման պահին չեն վերադասակարգվում շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքների դասից: Ֆինանսական ակտիվները, որոնք կհամապատասխանեն վարկերի և դեբիտորական պարտքերի սահմանմանը, կարող են վերադասակարգվել շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքների կամ վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական գործիքների դասից, եթե Կազմակերպությունը մտադիր է և ի վիճակի է պահել այդ գործիքները մոտ ապագայում կամ մինչև մարման ժամկետը: Այլ ֆինանսական գործիքները կարող են վերադասակարգվել շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքների դասից միայն հազվագյուտ հանգամանքներում: Հազվագյուտ հանգամանքներն ի հայտ են գալիս եզակի արտասովոր դեպքի արդյունքում, երբ գրեթե անհավանական է, որ այն կրկին տեղի կունենա մոտ ապագայում:

Տրամադրված վարկերը և դեբիտորական պարտքերը ֆիքսված կամ որոշելի վճարումներով ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներն են, որոնք գնանշված չեն գործող շուկայում, բացառությամբ այն գործիքների՝

- որոնք Կազմակերպությունը մտադիր է անմիջապես կամ կարճ ժամկետում վաճառել,
- որոնք Կազմակերպությունը սկզբնական ճանաչման պահին նախատեսում է որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող,
- որոնք Կազմակերպությունը սկզբնական ճանաչման պահին նախատեսում է որպես վաճառքի համար մատչելի, կամ
- որոնց գծով Կազմակերպությունը չի փոխհատուցի իր բոլոր սկզբնական ներդրումները՝ վճարունակության անկարողությունից տարբեր այլ պատճառներով:

Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումները ֆիքսված կամ որոշելի վճարումներով և ֆիքսված մարման ժամկետով ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներն են, որոնք Կազմակերպությունը մտադրված է և հնարավորություն ունի պահել մինչև մարման ժամկետի լրանալը, բացառությամբ այն ներդրումների՝

- որոնք սկզբնական ճանաչման պահին Կազմակերպությունը նախատեսում է որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող,
- որոնք Կազմակերպությունը նախատեսում է որպես վաճառքի համար մատչելի, կամ
- որոնք համապատասխանում են վարկերի ու դեբիտորական պարտքերի սահմանմանը:

Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներն իրենցից ներկայացնում են այնպիսի ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ, որոնք նախատեսված են որպես վաճառքի համար մատչելի կամ դասակարգված չեն որպես վարկեր ու դեբիտորական պարտքեր, մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ կամ շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքներ:

(ii) Ճանաչում

Ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները ճանաչվում են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, երբ Կազմակերպությունը դառնում է գործիքի պայմանագրային կողմ: Ֆինանսական ակտիվների կանոնավոր կերպով գնումները հաշվառվում են վերջնահաշվարկի ամսաթվի դրությամբ:

(iii) Չափում

Ֆինանսական ակտիվի կամ պարտավորության սկզբնական չափումը տեղի է ունենում իրական արժեքով: Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքների խմբում չդասակարգված ֆինանսական ակտիվների կամ պարտավորությունների դեպքում իրական արժեքին գումարվում են գործարքի հետ կապված ծախսումները, որոնք ուղղակիորեն վերագրելի են ֆինանսական ակտիվի կամ պարտավորության ձեռքբերմանը կամ թողարկմանը:

Սկզբնական ճանաչումից հետո ֆինանսական ակտիվները, ներառյալ ակտիվ համարվող ածանցյալ գործիքները, չափվում են իրական արժեքով` առանց նվազեցնելու գործարքի հետ կապված ծախսումները, որոնք կարող են առաջանալ վաճառքի կամ այլ օտարման հետ կապված, բացառությամբ`

- վարկերի ու դեբիտորական պարտքերի, որոնք չափվում են ամորտիզացված արժեքով` կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը,
- մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումների, որոնք չափվում են ամորտիզացված արժեքով` կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը, և
- բաժնային գործիքներում ներդրումների, որոնք չունեն գնանշվող շուկայական գին ակտիվ շուկայում, որոնց իրական արժեքները հնարավոր չէ արժանահավատորեն չափել և որոնք չափվում են սկզբնական արժեքով:

Բոլոր ֆինանսական պարտավորությունները չափվում են ամորտիզացված արժեքով, բացառությամբ այն ֆինանսական պարտավորությունների, որոնք նախատեսված են որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող և այն ֆինանսական պարտավորությունների, որոնք առաջանում են, երբ իրական արժեքով ներկայացված ֆինանսական ակտիվի փոխանցումը չի բավարարում ապաճանաչման պահանջները:

(iv) Ամորտիզացված արժեք

Ֆինանսական ակտիվի կամ պարտավորության ամորտիզացված արժեքն իրենից ներկայացնում է այն գումարը, որով ֆինանսական ակտիվը կամ պարտավորությունը չափվում է սկզբնական ճանաչման պահին` հանած մայր գումարի վճարումները, գումարած կամ հանած սկզբնապես ճանաչված գումարի և մարման պահին գումարի տարբերության կուտակված ամորտիզացիան, որը հաշվարկվել է արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով` հանած արժեզրկումից կորուստը: Հավելավճարները և զեղչերը, ներառյալ գործարքի հետ կապված սկզբնական ծախսումները, ընդգրկված են համապատասխան գործիքի հաշվեկշռային արժեքում և ամորտիզացվում են` կիրառելով գործիքի արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

(v) Իրական արժեքի չափման սկզբունքներ

Իրական արժեքն այն գինն է, որը շուկայի մասնակիցների միջև սովորական գործարքում կստացվեր ակտիվի վաճառքից կամ կվճարվեր պարտավորության փոխանցման դիմաց չափման ամսաթվի դրությամբ հիմնական շուկայում կամ, վերջինիս բացակայության դեպքում, ամենաբարենպաստ շուկայում, որին մուտքի հնարավորություն ունի Կազմակերպությունը նշված ամսաթվի դրությամբ: Պարտավորության իրական արժեքն արտացոլում է վերջինիս չկատարման ռիսկը:

Հնարավորության դեպքում, Կազմակերպությունը չափում է գործիքի իրական արժեքը` կիրառելով այդ գործիքի համար ակտիվ շուկայում գնանշվող գները: Շուկան համարվում է ակտիվ, եթե ակտիվի կամ պարտավորության գծով գործարքները տեղի են ունենում բավարար հաճախականությամբ և բավարար ծավալով` շարունակական հիմունքով գնային տեղեկատվություն տրամադրելու համար:

Ակտիվ շուկայում գնանշվող գնի բացակայության դեպքում, Կազմակերպությունը կիրառում է գնահատման մեթոդներ՝ դիտարկելի տվյալների օգտագործումն առավելագույնի և ոչ դիտարկելի տվյալների օգտագործումը նվազագույնի հասցնելու նպատակով: Ընտրված գնահատման մեթոդը ներառում է բոլոր այն գործոնները, որոնք շուկայի մասնակիցները հաշվի կառնեին նման հանգամանքներում:

Սկզբնական ճանաչման պահին ֆինանսական գործիքի իրական արժեքի լավագույն ապացույցը սովորաբար գործարքի գինն է, այսինքն՝ տրված կամ ստացված հատուցման իրական արժեքը: Եթե Կազմակերպությունը որոշում է, որ սկզբնական ճանաչման պահին իրական արժեքը տարբերվում է գործարքի գնից, և իրական արժեքը չի հիմնավորվում ակտիվ շուկայում նմանատիպ ակտիվի կամ պարտավորության համար գնանշվող գնով կամ հիմնված չէ գնահատման այնպիսի մեթոդի վրա, որն օգտագործում է միայն դիտարկելի տվյալները, ապա ֆինանսական գործիքի սկզբնական չափումն իրականացվում է իրական արժեքով՝ ճշգրտված սկզբնական ճանաչման պահին իրական արժեքի և գործարքի գնի միջև տարբերության հետաձգումով: Հետագայում, տարբերությունը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում համապատասխան հիմունքով՝ գործիքի օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում, սակայն ոչ ուշ այն պահից, երբ գնահատումն ամբողջովին հիմնավորվում է շուկայի դիտարկելի տվյալներով կամ գործարքն ավարտվում է:

Եթե իրական արժեքով չափվող ակտիվը կամ պարտավորությունն ունի պահանջարկի և առաջարկի գին, ապա Կազմակերպությունը չափում է ակտիվները և երկար դիրքերը պահանջարկի գնով, իսկ պարտավորությունները և կարճ դիրքերը՝ առաջարկի գնով:

Շուկայական և վարկային ռիսկերին ենթարկվող ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների պորտֆելները, որոնք Կազմակերպությունը կառավարում է շուկայական կամ վարկային ռիսկին իր զուտ ենթարկվածության սկզբունքով, չափվում են հիմք ընդունելով այն գինը, որը կստացվեր համապատասխան ռիսկի գծով զուտ երկար դիրքը վաճառելուց (կամ կվճարվեր համապատասխան ռիսկի գծով զուտ կարճ դիրքը փոխանցելու դիմաց): Պորտֆելի մակարդակով կատարվող այս ճշգրտումները բաշխվում են առանձին ակտիվներին և պարտավորություններին՝ պորտֆելի յուրաքանչյուր առանձին գործիքի գծով համապատասխան ռիսկի ճշգրտման հիմունքով:

Կազմակերպությունը ճանաչում է իրական արժեքի հիերարխիայի մակարդակների միջև տեղի ունեցող փոխանցումները այն հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ, որի ընթացքում կատարվել են այդ փոփոխությունները:

(vi) Հետագա չափման հետևանքով առաջացած շահույթ և վնաս

Ֆինանսական ակտիվների կամ պարտավորությունների իրական արժեքի փոփոխությունից առաջացած շահույթը կամ վնասը ճանաչվում է հետևյալ կերպ.

- շահույթում կամ վնասում ճանաչվում է այն ֆինանսական գործիքի գծով շահույթը կամ վնասը, որը դասակարգված է որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող,
- վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների գծով շահույթը կամ վնասը ճանաչվում է սեփական կապիտալում՝ որպես այլ համապարփակ եկամուտ (բացառությամբ արժեզրկումից կորուստների և վաճառքի համար մատչելի պարտքային ֆինանսական գործիքների գծով փոխարժեքային տարբերություններից առաջացած շահույթի և վնասի), մինչև նշված ակտիվի ապաճանաչումը, և այդ պահին կուտակված շահույթը կամ վնասը, որը նախկինում ճանաչվել էր սեփական կապիտալում, ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում: Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվի գծով տոկոսները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների գծով շահույթը կամ վնասը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում, երբ ֆինանսական ակտիվը կամ պարտավորությունն ապաճանաչվում է կամ արժեզրկվում է, ինչպես նաև` ամորտիզացիայի հաշվարկի ընթացքում:

(vii) Ապաճանաչում

Կազմակերպությունն ապաճանաչում է ֆինանսական ակտիվն այն դեպքում, երբ ֆինանսական ակտիվից առաջացող դրամական հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները կորցնում են իրենց ուժը, կամ երբ Կազմակերպությունը փոխանցում է ֆինանսական ակտիվն այնպիսի գործարքում, որում փոխանցվում են ֆինանսական ակտիվի սեփականության հետ կապված ըստ էության բոլոր ռիսկերն ու հատույցները, կամ որում Կազմակերպությունը ոչ պահպանում, ոչ էլ փոխանցում է սեփականության հետ կապված ըստ էության բոլոր ռիսկերն ու հատույցները և չի պահպանում ֆինանսական ակտիվի նկատմամբ վերահսկողությունը: Ապաճանաչման պայմանները բավարարող փոխանցված ֆինանսական ակտիվի գծով տոկոսները, որոնք առաջացել կամ պահպանվել են Կազմակերպության կողմից, ճանաչվում են որպես առանձին ակտիվ կամ պարտավորություն ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում: Կազմակերպությունն ապաճանաչում է ֆինանսական պարտավորությունը, երբ պայմանագրային պարտականությունները կատարվում են, կամ չեղյալ են համարվում, կամ ուժը կորցնում են:

Կազմակերպությունն իրականացնում է գործարքներ, որոնցով փոխանցում է ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչված ակտիվները, սակայն պահպանում է փոխանցված ակտիվների սեփականության հետ կապված բոլոր ռիսկերն ու հատույցները կամ դրանց մի մասը: Եթե ակտիվի սեփականության հետ կապված բոլոր կամ ըստ էության բոլոր ռիսկերն ու հատույցները պահպանվում են, ապա փոխանցված ակտիվները չեն ապաճանաչվում:

Գործարքներում, որոնցում Կազմակերպությունը ոչ փոխանցում է, ոչ էլ պահպանում է ֆինանսական ակտիվի սեփականության հետ կապված, ըստ էության, բոլոր ռիսկերն ու հատույցները, այն ապաճանաչում է ակտիվը, եթե կորցնում է վերջինիս նկատմամբ վերահսկողությունը:

Փոխանցումների այն գործարքներում, որոնցում Կազմակերպությունը պահպանում է ակտիվի նկատմամբ վերահսկողությունը, Կազմակերպությունը շարունակում է ճանաչել ֆինանսական ակտիվը այնքանով, որքանով շարունակվում է իր ներգրավվածությունը ֆինանսական ակտիվի մեջ, որն այն չափն է, որով նա ենթարկված է փոխանցված ակտիվի արժեքի փոփոխությունների ազդեցությանը:

Կազմակերպությունը դուրս է գրում անհավաքագրելի համարվող ակտիվները:

(viii) Հետգնման և հակադարձ հետգնման պայմանագրեր

Վաճառքի և հետգնման պայմանագրերով («ռեպո») վաճառված արժեթղթերը հաշվառվում են որպես գրավով ապահովված ֆինանսավորման գործարքներ, որի դեպքում արժեթղթերն արտացոլվում են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, իսկ պայմանագրային կողմի պարտավորությունը ներառվում է ռեպո գործարքների գծով վճարվելիք գումարների կազմում: Վաճառքի և հետգնման գների տարբերությունը դիտվում է որպես տոկոսային ծախս և ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում ռեպո պայմանագրի գործողության ժամկետի ընթացքում` կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Վերավաճառքի նպատակով հակադարձ հետգնման պայմանագրերով («հակադարձ ռեպո») ձեռք բերված արժեթղթերը գրանցվում են որպես հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ: Ձեռքբերման և վերավաճառքի գների տարբերությունը դիտվում է որպես տոկոսային եկամուտ և ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում ռեպո պայմանագրի գործողության ժամկետի ընթացքում՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Եթե հետադարձ վաճառք նախատեսող պայմանագրի շրջանակներում գնված ակտիվները վաճառվում են երրորդ անձանց, ապա արժեթղթերը վերադարձնելու պարտավորությունն արտացոլվում է որպես առևտրական նպատակներով պահվող պարտավորություն և չափվում է իրական արժեքով:

(ix) Հաշվանցում

Ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները հաշվանցվում են՝ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ներկայացվելով զուտ գումարով, միայն այն դեպքում, երբ Կազմակերպությունն ունի ճանաչված գումարները հաշվանցելու ներկայումս իրագործելի իրավաբանորեն ամրագրված իրավունք, ինչպես նաև հաշվարկը զուտ հիմունքով իրականացնելու կամ միաժամանակ ակտիվն իրացնելու և պարտավորությունը մարելու մտադրություն: Կազմակերպությունն ունի հաշվանցում կատարելու ներկայումս իրագործելի իրավաբանորեն ամրագրված իրավունք, եթե այդ իրավունքը կախված չէ ապագա դեպքերից և իրագործելի է թե՛ բնականոն գործունեության և թե՛ Կազմակերպության ու բոլոր պայմանագրային կողմերի կողմից պարտականությունների չկատարման, վերջիններիս լուծարման կամ սնանկացման դեպքում:

(դ) Հիմնական միջոցներ

(i) Սեփական ակտիվներ

Հիմնական միջոցների միավորները հաշվառվում են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված մաշվածությունը և արժեզրկումից կորուստները:

Երբ հիմնական միջոցի միավորը բաղկացած է օգտակար ծառայության տարբեր ժամկետ ունեցող խոշոր բաղկացուցիչներից, այդ բաղկացուցիչները հաշվառվում են որպես հիմնական միջոցների առանձին միավորներ:

(ii) Մաշվածություն

Մաշվածությունը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում՝ կիրառելով գծային մեթոդը հիմնական միջոցների օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում: Մաշվածության հաշվարկը սկսվում է հիմնական միջոցի ձեռքբերման պահից, իսկ սեփական ուժերով կառուցված ակտիվների դեպքում՝ վերջիններս կառուցումն ավարտելու և շահագործման հանձնելու պահից: Օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետները հետևյալն են.

- համակարգիչներ և այլ սարքավորումներ	3 տարի
- տնտեսական գույք	5 տարի
- փոխադրամիջոցներ	5 տարի

(ե) Ոչ նյութական ակտիվներ

Ձեռքբերված ոչ նյութական ակտիվները հաշվառվում են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված ամորտիզացիան և արժեզրկումից կորուստները:

Համակարգչային ծրագրերի լիցենզիաների ձեռքբերման ծախսերը կապիտալացվում են որպես առանձին ծրագրի ձեռքբերման և ներդրման ծախսեր:

Ամորտիզացիան ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում՝ կիրառելով գծային մեթոդը ոչ նյութական ակտիվների օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում: Համակարգչային ծրագրերի օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետը կազմում է 10 տարի:

(զ) Արժեզրկում

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ Կազմակերպությունը գնահատում է, թե արդյոք առկա է անկողմնակալ վկայություն ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական ակտիվների խմբի արժեզրկված լինելու մասին: Նման վկայության առկայության դեպքում, Կազմակերպությունը որոշում է արժեզրկումից կորստի գումարը:

Ֆինանսական ակտիվը կամ ֆինանսական ակտիվների խումբն արժեզրկվում է, և արժեզրկումից կորուստներ ճանաչվում են այն և միայն այն դեպքում, երբ առկա է անկողմնակալ վկայություն ֆինանսական ակտիվի սկզբնական ճանաչումից հետո տեղի ունեցած մեկ կամ ավելի դեպքերի արդյունք հանդիսացող արժեզրկման մասին (կորստի դեպք), և այդ դեպքը (կամ դեպքերը) ազդեցություն է ունեցել ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական ակտիվների խմբի գծով դրամական միջոցների գնահատված ապագա հոսքերի վրա, որոնք հնարավոր է արժանահավատորեն գնահատել:

Ֆինանսական ակտիվների արժեզրկման անկողմնակալ վկայությունը կարող է ներառել պարտավորությունների չկատարումը կամ վճարումների հետաձգումը վարկառուի կողմից, վարկային պայմանագրի պայմանների խախտումները վարկառուի կողմից, ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական ակտիվների խմբի պայմանների այնպիսի վերանայումը, որը Կազմակերպությունն այլ հանգամանքներում չէր դիտարկի, վարկառուի կամ թողարկողի սնանկացման հայտանիշները, արժեթղթերի համար ակտիվ շուկայի վերացումը, գրավի արժեքի նվազումը կամ ակտիվների խմբին վերաբերող այնպիսի այլ դիտարկելի տվյալները, ինչպիսիք են խմբի կազմի մեջ մտնող վարկառուների վճարունակության վատթարացումը, կամ տվյալ խմբի կազմի մեջ մտնող վարկառուների կողմից պարտականությունների չկատարման հետ փոխկապակցված տնտեսական պայմանների փոփոխությունը:

(i) Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ

Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվները հիմնականում ներառում են վարկերը և այլ դեբիտորական պարտքերը («վարկեր և դեբիտորական պարտքեր»): Կազմակերպությունը վերանայում է իր վարկերը և դեբիտորական պարտքերը՝ արժեզրկումը կանոնավոր հիմունքով գնահատելու նպատակով:

Կազմակերպությունը նախ գնահատում է, թե արդյոք գոյություն ունի արժեզրկման անկողմնակալ վկայություն այն առանձին վարկերի ու դեբիտորական պարտքերի գծով, որոնք առանձին վերցված նշանակալի են, և ապա առանձին կամ հավաքական հիմունքով՝ այն վարկերի ու դեբիտորական պարտքերի գծով, որոնք առանձին վերցված նշանակալի չեն: Եթե Կազմակերպությունը որոշում է, որ առանձին գնահատված վարկի կամ դեբիտորական պարտքի գծով՝ լինի այն նշանակալի կամ ոչ նշանակալի, արժեզրկման անկողմնակալ վկայություն չկա, ապա այն ներառում է այդ վարկը կամ դեբիտորական պարտքը վարկային ռիսկի համանման բնութագրերով վարկերի և դեբիտորական

պարտքերի խմբում և դրանք հավաքական հիմունքով գնահատում արժեզրկման տեսանկյունից: Այն վարկերը և դեբիտորական պարտքերը, որոնք առանձին են գնահատվում արժեզրկման տեսանկյունից, և որոնց գծով արժեզրկումից կորուստը ճանաչվում կամ շարունակվում է ճանաչվել, չեն ներառվում արժեզրկման հավաքական հիմունքով գնահատման մեջ:

Եթե առկա է վարկի կամ դեբիտորական պարտքի գծով արժեզրկումից կորստի անկողմնակալ վկայություն, ապա կորստի գումարը չափվում է որպես վարկի կամ դեբիտորական պարտքի հաշվեկշռային արժեքի և այդ վարկի կամ դեբիտորական պարտքի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով զեղչված դրամական միջոցների ակնկալվող ապագա հոսքերի, ներառյալ երաշխիքների գծով ստացվելիք գումարների և գրավի ներկա արժեքի միջև տարբերությունը: Պայմանագրով նախատեսված դրամական միջոցների հոսքերը և նախկին փորձի վրա հիմնված վնասները, որոնց գծով ներկա տնտեսական պայմաններն արտացոլող դիտարկելի տվյալների հիման վրա կատարվել են ճշգրտումներ, հանդիսանում են դրամական միջոցների ակնկալվող հոսքերի գնահատման հիմք:

Որոշ դեպքերում դիտարկելի տվյալները, որոնք պահանջվում են վարկի կամ դեբիտորական պարտքի գծով արժեզրկումից կորստի չափը գնահատելու համար, կարող են լինել սահմանափակ կամ այլևս ոչ ամբողջությամբ առնչվող տվյալ հանգամանքներին: Դա կարող է տեղի ունենալ, երբ վարկառուն ֆինանսական դժվարությունների մեջ է, և համանման վարկառուների վերաբերյալ քիչ պատմական տվյալներ կան: Այդպիսի դեպքերում, արժեզրկումից կորստի չափը գնահատելու համար Կազմակերպությունն օգտագործում է իր փորձը և դատողությունները:

Վարկերի և դեբիտորական պարտքերի գծով արժեզրկումից կորուստները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում և հակադարձվում են այնքանով, որքանով փոխհատուցվող գումարի հետագա աճը կարելի է անկողմնակալորեն կապել արժեզրկումից կորստի ճանաչումից հետո տեղի ունեցած իրադարձությանը:

Այն դեպքերում, երբ վարկի հավաքագրումը հնարավոր չէ, վարկը դուրս է գրվում ի հաշիվ արժեզրկման գծով ձևավորված համապատասխան պահուստի: Կազմակերպությունը դուրս է գրում վարկի մնացորդը (և արժեզրկման գծով ձևավորված ցանկացած պահուստը), երբ ղեկավարությունը որոշում է, որ վարկը ենթակա չէ հավաքագրման և ձեռնարկվել են վարկի վերադարձի հետ կապված բոլոր անհրաժեշտ քայլերը:

(ii) Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ

Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների գծով արժեզրկումից կորուստները ճանաչվում են այլ համապարփակ եկամտում ճանաչված կուտակված վնասը փոխանցելով շահույթի կամ վնասի կազմ` որպես վերադասակարգման ճշգրտում: Կուտակված վնասը, որը այլ համապարփակ եկամտից վերադասակարգվում է շահույթի կամ վնասի, հանդիսանում է ձեռքբերման արժեքի` հանած մայր գումարի մարումները ու մաշվածությունը, և ընթացիկ իրական արժեքի` հանած նախկինում շահույթում կամ վնասում ճանաչված արժեզրկումից կորուստները, միջև տարբերությունը: Ժամանակային արժեքին վերագրելի արժեզրկման գծով պահուստի փոփոխություններն արտացոլվում են որպես տոկոսային եկամտի բաղադրիչ:

Եթե հետագա ժամանակաշրջանում արժեզրկված վաճառքի համար մատչելի պարտքային արժեթղթի իրական արժեքն աճում է, և այդ աճը հնարավոր է անկողմնակալորեն կապել շահույթում կամ վնասում արժեզրկումից կորստի ճանաչումից հետո տեղի ունեցած իրադարձությանը, ապա արժեզրկումից կորուստը հակադարձվում է, իսկ հակադարձված գումարը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում: Այնուամենայնիվ, արժեզրկված վաճառքի համար մատչելի բաժնային արժեթղթի իրական արժեքի ցանկացած հետագա վերականգնումը ճանաչվում է այլ համապարփակ եկամտում:

(iii) Ոչ ֆինանսական ակտիվներ

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ այլ ոչ ֆինանսական ակտիվները, բացառությամբ հետաձգված հարկերի, գնահատվում են արժեզրկման հայտանիշ բացահայտելու նպատակով: Ոչ ֆինանսական ակտիվների փոխհատուցվող գումարը որոշվում է որպես նրանց իրական արժեքից (հանած վաճառքի ծախսերը) և օգտագործման արժեքից առավելագույնը: Օգտագործման արժեքը գնահատելիս դրամական միջոցների գնահատված ապագա հոսքերը զեղչվում են իրենց ներկա արժեքով` օգտագործելով մինչև հարկումը զեղչման այն դրույքը, որն արտացոլում է փողի ժամանակային արժեքի վերաբերյալ շուկայի ներկա գնահատականը և ակտիվին բնորոշ ռիսկերը: Այլ ակտիվներից առաջացող դրամական միջոցների ներհոսքից մեծապես անկախ և դրամական միջոցների ներհոսք չառաջացնող ակտիվների փոխհատուցվող գումարը որոշվում է այն դրամաստեղծ միավորի համար, որին պատկանում է տվյալ ակտիվը: Արժեզրկումից կորուստը ճանաչվում է, երբ ակտիվի կամ նրա դրամաստեղծ միավորի հաշվեկշռային արժեքը գերազանցում է դրա փոխհատուցվող գումարը:

Ոչ ֆինանսական ակտիվների գծով արժեզրկումից կորուստը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում և հակադարձվում է միայն այն դեպքում, եթե փոխվել են փոխհատուցվող գումարը որոշելու համար օգտագործվող գնահատումները: Արժեզրկումից կորուստը հակադարձվում է միայն այն չափով, որ ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը չգերազանցի այն հաշվեկշռային արժեքը, որը որոշված կլիներ` առանց համապատասխան մաշվածության և ամորտիզացիայի, եթե արժեզրկումից կորուստ ճանաչված չլիներ:

(է) Պահուստներ

Պահուստը ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչվում է, երբ Կազմակերպությունը որպես անցյալ դեպքերի արդյունք ունի իրավական կամ կառուցողական պարտականություն, և հավանական է, որ այդ պարտականությունը մարելու նպատակով կպահանջվի տնտեսական օգուտների արտահոսք: Եթե ազդեցությունն էական է, պահուստները որոշվում են զեղչելով ակնկալվող դրամական հոսքերը` օգտագործելով զեղչման մինչև հարկումը գործող այն դրույքը, որն արտացոլում է փողի ժամանակային արժեքի վերաբերյալ շուկայի ներկա գնահատականը և, անհրաժեշտության դեպքում` պարտավորությանը բնորոշ ռիսկերը:

(ը) Վարկավորման պարտավորվածություններ

Բնականոն գործունեության ընթացքում Կազմակերպությունը հանձն է առնում վարկավորման պարտավորվածություններ, որոնք ներառում են չօգտագործված վարկային պարտավորվածությունները:

Վարկավորման պարտավորվածությունները չեն ճանաչվում, բացառությամբ հետևյալ պարտավորվածությունների.

- վարկավորման պարտավորվածություններ, որոնք Կազմակերպությունը նախատեսում է որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական պարտավորություններ,
- եթե Կազմակերպությունն ունի իր վարկավորման պարտավորվածություններից առաջացող ակտիվների` դրանց առաջացումից կարճ ժամանակ անց վաճառելու նախկին պրակտիկա, ապա նույն դասում գտնվող բոլոր վարկավորման պարտավորվածությունները դիտվում են որպես ածանցյալ գործիքներ,
- վարկավորման պարտավորվածություններ, որոնք կարող են մարվել զուտ հիմունքով` դրամական միջոցներով կամ մեկ այլ ֆինանսական գործիք մատակարարելով կամ թողարկելով,
- շուկայականից ցածր տոկոսադրույքով վարկ տրամադրելու պարտավորվածություններ:

(թ) Բաժնետիրական կապիտալ

Սովորական բաժնետոմսերը դասակարգվում են որպես սեփական կապիտալ: Սովորական բաժնետոմսերին և բաժնետոմսերի օպցիոններին ուղղակիորեն վերագրելի լրացուցիչ ծախսերը ճանաչվում են որպես սեփական կապիտալի նվազեցում՝ հարկումից հետո:

Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրության համաձայն՝ Կազմակերպության բաժնետոմսերը ենթակա են մարման բաժնետիրոջ որոշմամբ: ՀՀՄՍ 32 *«Ֆինանսական գործիքներ. ներկայացում»* ստանդարտի համաձայն՝ բաժնետերերին վերագրելի զուտ ակտիվները դասակարգվում են որպես սեփական կապիտալ այս ֆինանսական հաշվետվություններում ներկայացված բոլոր ժամանակաշրջանների համար, քանի որ ղեկավարությունը գտնում է, որ Կազմակերպության վերադարձնելի ֆինանսական գործիքները բավարարում են ՀՀՄՍ 32 ստանդարտով սահմանված սեփական կապիտալ դասակարգվող վերադարձնելի ֆինանսական գործիքներին ներկայացվող բոլոր պահանջները:

(i) Շահաբաժիններ

Շահաբաժիններ հայտարարելու և վճարելու Կազմակերպության կարողությունը կարգավորվում է Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված կանոններով և կանոնակարգերով:

Սովորական բաժնետոմսերի շահաբաժիններն արտացոլվում են որպես չբաշխված շահույթի բաշխում այն ժամանակաշրջանում, երբ հայտարարվում են:

(ժ) Հարկում

Շահութահարկը բաղկացած է ընթացիկ և հետաձգված հարկերից: Շահութահարկը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում, բացառությամբ այն մասի, որը վերաբերում է այլ համապարփակ եկամտի միավորներին կամ ուղղակիորեն սեփական կապիտալում ճանաչված բաժնետերերի հետ իրականացված գործարքներին, որի դեպքում շահութահարկը ճանաչվում է այլ համապարփակ եկամտում կամ ուղղակիորեն սեփական կապիտալում:

Ընթացիկ հարկի գծով ծախսը տարվա հարկվող շահույթի գծով վճարվելիք հարկի գումարն է, որը հաշվարկվում է՝ կիրառելով հարկերի այն դրույքները, որոնք ուժի մեջ են եղել կամ ըստ էության ուժի մեջ են եղել հաշվետու ամսաթվի դրությամբ, և նախորդ տարիների վճարման ենթակա հարկերի գծով կատարված ճշգրտումները:

Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները ճանաչվում են ֆինանսական հաշվետվությունների նպատակների համար օգտագործվող ակտիվների ու պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների և հարկային նպատակների համար օգտագործվող գումարների ժամանակավոր տարբերությունների գծով: Հետաձգված հարկային ակտիվներ և պարտավորություններ չեն ճանաչվում ակտիվների կամ պարտավորությունների սկզբնական ճանաչման համար, որն ազդեցություն չունի հաշվապահական կամ հարկվող շահույթի վրա:

Հետաձգված հարկային ակտիվների և պարտավորությունների չափումն արտացոլում է այն հարկային հետևանքները, որոնք կարող են առաջանալ, եթե Կազմակերպությունը կիրառի այն մոտեցումը, որով ակնկալում է վերականգնել կամ մարել իր ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում:

Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները չափվում են կիրառելով հարկերի այն դրույքները, որոնք ակնկալվում է, որ կկիրառվեն ժամանակավոր տարբերությունների նկատմամբ վերջիններս հակադարձելիս՝ հիմք ընդունելով այն օրենքների դրույթները, որոնք ուժի մեջ են եղել կամ ըստ էության ուժի մեջ են եղել հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

Հետաձգված հարկային ակտիվները ճանաչվում են միայն այն չափով, որքանով հավանական է, որ առկա կլինի ապագա հարկվող շահույթ, որի դիմաց կարող են օգտագործվել ժամանակավոր տարբերությունները, չօգտագործված հարկային վնասները և արտոնությունները: Հետաձգված հարկային ակտիվները նվազեցվում են այնքանով, որքանով առկա կլինի հարկվող շահույթ, որի դիմաց կարող են օգտագործվել նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունները:

(ի) Եկամտի և ծախսի ճանաչում

Տոկոսային եկամուտը և ծախսը ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Վարկերի տրամադրման, սպասարկման և այլ վճարները, որոնք գործարքի հետ կապված ծախսումների հետ միասին դիտարկվում են որպես վարկի ընդհանուր շահութաբերության անբաժան մաս, հետաձգվում և ամորտիզացվում են տոկոսային եկամտի կազմում ֆինանսական գործիքի օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Կոմիսիոն և այլ վճարները, այլ եկամուտը և ծախսը ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում՝ համապատասխան ծառայությունը տրամադրելիս:

Գործառնական վարձակալության գծով վճարները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում գծային մեթոդով՝ վարձակալության գործողության ժամկետի ընթացքում:

(լ) Դեռևս չկիրառվող նոր ստանդարտներ և մեկնաբանություններ

Մի շարք նոր ստանդարտներ, ստանդարտների փոփոխություններ և մեկնաբանություններ չէին գործում 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ և չեն կիրառվել այս ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելիս: Այդ ստանդարտներից և փոփոխություններից ստորև ներկայացվածները հնարավոր է, որ ազդեցություն կունենան Կազմակերպության գործունեության վրա: Կազմակերպությունը մտադիր է ընդունել այս ստանդարտները և դրանց փոփոխությունները, երբ վերջիններս մտնեն ուժի մեջ:

Նոր կամ փոփոխված ստանդարտ	Պահանջների ամփոփ նկարագիր	Հնարավոր ազդեցությունը ֆինանսական հաշվետվությունների վրա
ՖՀՄՍ 9 *«Ֆինանսական գործիքներ»*	2014թ. հուլիսին հրապարակված ՖՀՄՍ 9 *«Ֆինանսական գործիքներ»* ստանդարտը փոխարինում է ՀՀՄՍ 39 *«Ֆինանսական գործիքներ. Ճանաչում և չափում»* ստանդարտի գործող ուղեցույցները: ՖՀՄՍ 9-ը պարունակում է վերանայված ուղեցույցներ ֆինանսական գործիքների դասակարգման և չափման համար, ներառյալ ֆինանսական ակտիվների արժեզրկման հաշվարկի համար կիրառվող նոր սպասվող վնասի մոդելը, և հեջի ընդհանուր հաշվառմանը վերաբերող նոր պահանջները: Այն ներառում է նաև ՀՀՄՍ 39-ով սահմանված ֆինանսական գործիքների ճանաչման և ապաճանաչման ուղեցույցները: ՖՀՄՍ 9-ը կգործի 2018թ. հունվարի 1-ին և հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար և կարող է կիրառվել ժամանակից շուտ:	Կազմակերպությունը գնահատում է ՖՀՄՍ 9-ի կիրառման հնարավոր ազդեցությունն իր ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:
ՖՀՄՍ 16 *«Վարձակալություն»*	ՖՀՄՍ 16-ը փոխարինում է ՀՀՄՍ 17 *«Վարձակալություն»*, ՖՀՄՍՄԿ մեկնաբանություն 4 *«Համաձայնություններում վարձակալության առկայության որոշում»*, ՄՍՄԿ մեկնաբանություն 15 *«Գործառնական վարձակալություն. խրախուսող պայմաններ»* և ՄՍՄԿ մեկնաբանություն 27 *«Վարձակալության իրավական ձև ներառող գործարքների բովանդակության գնահատումը»* սահմանված վարձակալության հաշվառման ուղեցույցները: Այս ստանդարտով այլևս չի կիրառվում հաշվառման կրկնակի մոդելը վարձակալների համար, որով տարանջատվում են հաշվեկշռային ֆինանսական վարձակալությունը և արտահաշվեկշռային գործառնական վարձակալությունը: Փոխարենը, կիրառվում է մեկ՝ հաշվեկշռային հաշվառման մոդել, որը նման է ներակայիս ֆինանսական վարձակալության հաշվառմանը: Վարձատուների համար հաշվառման ներկայիս մոտեցումը չի փոփոխվում, նրանք շարունակում են դասակարգել վարձակալությունը ֆինանսական և գործառնական դասերի: ՖՀՄՍ 16-ը կգործի 2019թ. հունվարի 1-ին և հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար և կարող է կիրառվել ժամանակից շուտ՝ նաև ՖՀՄՍ 15 *«Հաճախորդների հետ պայմանագրերի գծով հասույթ»* ստադարտը կիրառելու պայմանով:	Կազմակերպությունը գնահատում է ՖՀՄՍ 16-ի կիրառման հնարավոր ազդեցությունն իր ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:
Տարբեր *«ՖՀՄՍ-ների կատարելագործումներ»*	Տարբեր *«ՖՀՄՍ-ների կատարելագործումները»* դիտարկվել են առանձին՝ ըստ յուրաքանչյուր ստանդարտի: Բոլոր փոփոխությունները, որոնք հանգեցնում են ներկայացման, ճանաչման կամ չափման հաշվառման փոփոխություններին, կգործեն 2016թ. հունվարի 1-ից ոչ շուտ:	Կազմակերպությունը դեռ չի վերլուծել կատարելագործումների հնարավոր ազդեցությունն իր ֆինանսական վիճակի կամ գործունեության վրա:

4 Զուտ տոկոսային եկամուտ

	2015թ. հազ. դրամ	2014թ. հազ. դրամ
Տոկոսային եկամուտ		
Հաճախորդներին տրված վարկեր	311,623	269,169
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ	143,004	152,305
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	134	202
	454,761	421,676
Տոկոսային ծախս		
Հետգնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ	112,251	95,613
Վարկեր և փոխառություններ	105,856	82,068
	218,107	177,681
Զուտ տոկոսային եկամուտ	**236,654**	**243,995**

5 Արժեզրկումից կորուստներ

	2015թ. հազ. դրամ	2014թ. հազ. դրամ
Հաճախորդներին տրված վարկեր (ծնթգ. 10)	28,243	10,112
Այլ ակտիվներ	644	(200)
	28,887	9,912

6 Այլ ընդհանուր վարչական ծախսեր

	2015թ. հազ. դրամ	2014թ. հազ. դրամ
Գործառնական վարձակալության գծով ծախսեր	10,440	10,440
Մաշվածություն և ամորտիզացիա	6,256	5,003
Մասնագիտական ծառայություններ	3,450	7,460
Վերանորոգման և պահպանման ծախսեր	3,180	4,208
Հարկեր՝ բացառությամբ շահութահարկի	2,741	3,265
Վարկերի տրամադրման ծախսեր	1,987	1,922
Այլ	11,068	8,265
	39,122	40,563

7 Շահութահարկի գծով ծախս

	2015թ. հազ. դրամ	2014թ. հազ. դրամ
Ընթացիկ տարվա հարկի գծով ծախս	14,055	15,556
Հետաձգված հարկային ակտիվների և պարտավորությունների շարժ՝ ժամանակավոր տարբերությունների առաջացման և հակադարձման արդյունքում	(635)	(297)
Ընդամենը ծախս շահութահարկի գծով	13,420	15,259

2015թ-ին ընթացիկ և հետաձգված հարկերի գծով կիրառելի հարկային դրույքը կազմում է 20% (2014թ-ին՝ 20%):

Գործող հարկային դրույքի համադրում դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

	2015թ. հազ. դրամ	%	2014թ. հազ. դրամ	%
Շահույթ նախքան շահութահարկով հարկումը	76,276		79,204	
Շահութահարկ՝ կիրառելի հարկային դրույքով	15,255	20.0	15,841	20.0
Չհարկվող եկամուտ	(1,835)	(2.4)	(582)	(0.7)
	13,420	17.6	15,259	19.3

Հետաձգված հարկային ակտիվներ և պարտավորություններ

Ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման նպատակներով օգտագործվող ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների և հարկային նպատակներով օգտագործվող գումարների ժամանակավոր տարբերությունները առաջացնում են զուտ հետաձգված հարկային պարտավորություններ 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

Գործող օրենսդրության համաձայն՝ այս նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունների գործողության ժամկետը սահմանափակ չէ: Ստորև ներկայացված է ժամանակավոր տարբերությունների շարժը 2015թ. և 2014թ. ընթացքում:

2015թ. հազ. դրամ	Մնացորդը առ 1 հունվարի 2015թ.	Շահույթում կամ վնասում ճանաչված	Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում ճանաչված	Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2015թ.
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ	(2,056)	-	(3,112)	(5,168)
Այլ պարտավորություններ	2,514	635	-	3,149
	458	635	(3,112)	(2,019)

2014թ. հազ. դրամ	Մնացորդը առ 1 հունվարի 2014թ.	Շահույթում կամ վնասում ճանաչված	Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում ճանաչված	Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2014թ.
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ	(34,384)	-	32,328	(2,056)
Այլ պարտավորություններ	2,217	297	-	2,514
	(32,167)	297	32,328	458

(ա) Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում ճանաչված շահութահարկ

Ստորև ներկայացված են այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների բաղադրիչներին վերաբերող հարկային հետևանքները դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարիների համար:

	2015թ.			2014թ.		
հազ. դրամ	Գումարը նախքան հարկումը	Հարկի գծով ծախս	Գումարը հարկումից հետո	Գումարը նախքան հարկումը	Հարկի գծով ծախս	Գումարը հարկումից հետո
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի զուտ փոփոխություն	8,151	(1,630)	6,521	(189,694)	37,939	(151,755)
Շահույթ կամ վնաս փոխանցված վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի զուտ փոփոխություն	7,408	(1,482)	5,926	28,057	(5,611)	22,446
Այլ համապարփակ եկամուտ	**15,559**	**(3,112)**	**12,447**	**(161,637)**	**32,328**	**(129,309)**

8 Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

	2015թ. հազ. դրամ	2014թ. հազ. դրամ
Կանխիկը դրամարկղում	**7,192**	**6,132**
Ընթացիկ հաշիվներ		
10 խոշոր հայկական բանկեր	13,319	13,947
Այլ հայկական բանկեր	1,001	2,034
Ընդամենը ընթացիկ հաշիվներ	**14,320**	**15,981**
Ընդամենը դրամական միջոցները և դրանց համարժեքներ	**21,512**	**22,113**

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքներն արժեզրկված կամ ժամկետանց չեն:

2015թ. և 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Կազմակերպությունը չունի այնպիսի տեղաբաշխված միջոցներ, որոնց մնացորդները գերազանցում են սեփական կապիտալի 10%-ը:

9 Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ

	2015թ. հազ. դրամ	2014թ. հազ. դրամ
Կազմակերպության կողմից պահվող		
Պարտքային և ֆիքսված եկամտով այլ գործիքներ		
- Պետական պարտատոմսեր		
ՀՀ կառավարության արժեթղթեր	21,011	103,369
Վաճառքի և հետգնման պայմանագրերի դիմաց գրավադրված		
Պարտքային և ֆիքսված եկամտով այլ գործիքներ		
- Պետական պարտատոմսեր		
ՀՀ կառավարության արժեթղթեր	1,628,439	542,462

10 Հաճախորդներին տրված վարկեր

	2015թ. հազ. դրամ	2014թ. հազ. դրամ
Բիզնես վարկեր		
Փոքր ընկերություններին և անհատ ձեռներեցներին տրված վարկեր	693,593	376,513
Անհատներին տրված վարկեր		
Հիփոթեքային վարկեր	807,319	410,347
Անշարժ գույքի գրավադրմամբ սպառողական վարկեր	126,624	69,914
Ավտոմեքենայի վարկեր	84,570	132,754
Ոսկյա իրերի գրավադրմամբ սպառողական վարկեր	16,514	19,763
Այլ սպառողական վարկեր	320,110	403,946
Ընդամենը անհատներին տրված վարկեր	**1,355,137**	**1,036,724**
Հաճախորդներին տրված համախառն վարկեր	**2,048,730**	**1,413,237**
Արժեզրկման գծով պահուստ	(38,686)	(26,920)
Հաճախորդներին տրված զուտ վարկեր	**2,010,044**	**1,386,317**

Ստորև ներկայացված է արժեզրկման գծով պահուստի շարժն ըստ հաճախորդներին տրված վարկերի դասերի 2015թ. ընթացքում:

	Բիզնես վարկեր հազ. դրամ	Անհատներին տրված վարկեր հազ. դրամ	Ընդամենը հազ. դրամ
Մնացորդը տարեսկզբի դրությամբ	10,744	16,176	26,920
Զուտ ծախս	17,118	11,125	28,243
Զուտ դուրսգրումներ	(12,200)	(4,277)	(16,477)
Մնացորդը տարեվերջի դրությամբ	**15,662**	**23,024**	**38,686**

Ստորև ներկայացված է արժեզրկման գծով պահուստի շարժն ըստ հաճախորդներին տրված վարկերի դասերի 2014թ. ընթացքում:

	Բիզնես վարկեր հազ. դրամ	Անհատներին տրված վարկեր հազ. դրամ	Ընդամենը հազ. դրամ
Մնացորդը տարեսկզբի դրությամբ	13,224	9,270	22,494
Զուտ ծախս	4,434	5,678	10,112
Զուտ (դուրսգրումներ) վերականգնումներ	(6,914)	1,228	(5,686)
Մնացորդը տարեվերջի դրությամբ	**10,744**	**16,176**	**26,920**

(ա) Հաճախորդներին տրված վարկերի որակական ցուցանիշներ

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է տեղեկատվություն հաճախորդներին տրված վարկերի որակական ցուցանիշների վերաբերյալ 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

	Համախառն վարկեր հազ. դրամ	Արժեզրկման պահուստ հազ. դրամ	Զուտ վարկեր հազ. դրամ	Համախառն վարկերի արժեզրկման պահուստ %
Բիզնես վարկեր				
Փոքր ընկերություններին և անհատ ձեռներեցներին տրված վարկեր				
Արժեզրկման առանձին հայտանիշ չունեցող վարկեր	681,918	(14,020)	667,898	2.1%
Ժամկետանց կամ արժեզրկված վարկեր				
- 90-179 օր ժամկետանց	11,675	(1,642)	10,033	14.1%
Ընդամենը ժամկետանց կամ արժեզրկված վարկեր	11,675	(1,642)	10,033	14.1%
Ընդամենը բիզնես վարկեր	**693,593**	**(15,662)**	**677,931**	**2.3%**
Անհատներին տրված վարկեր				
Հիփոթեքային վարկեր				
- ոչ ժամկետանց	804,192	(9,650)	794,542	1.2%
- 30-89 օր ժամկետանց	3,127	(368)	2,759	11.8%
Ընդամենը հիփոթեքային վարկեր	**807,319**	**(10,018)**	**797,301**	**1.2%**
Անշարժ գույքի գրավադրմամբ սպառողական վարկեր				
- ոչ ժամկետանց	126,624	(1,475)	125,149	1.2%
Ընդամենը անշարժ գույքի գրավադրմամբ սպառողական վարկեր	**126,624**	**(1,475)**	**125,149**	**1.2%**
Ավտոմեքենայի վարկեր				
- ոչ ժամկետանց	81,442	(1,320)	80,122	1.6%
- մինչև 30 օր ժամկետանց	1,595	(154)	1,441	9.7%
- 30-89 օր ժամկետանց	1,533	(532)	1,001	34.7%
Ընդամենը ավտոմեքենայի վարկեր	**84,570**	**(2,006)**	**82,564**	**2.4%**

	Համախառն վարկեր	Արժեզրկման պահուստ	Զուտ վարկեր	Համախառն վարկերի արժեզրկման պահուստ
	հազ. դրամ	հազ. դրամ	հազ. դրամ	%
Ոսկյա իրերի գրավադրմամբ սպառողական վարկեր				
- ոչ ժամկետանց	16,514	(166)	16,348	1.0%
Ընդամենը ոսկյա իրերի գրավադրմամբ սպառողական վարկեր	**16,514**	**(166)**	**16,348**	**1.0%**
Այլ սպառողական վարկեր				
- ոչ ժամկետանց	296,023	(5,032)	290,991	1.7%
- մինչև 30 օր ժամկետանց	8,058	(220)	7,838	2.7%
- 30-89 օր ժամկետանց	12,028	(1,656)	10,372	13.8%
- 90-179 օր ժամկետանց	976	(252)	724	25.8%
- ավելի քան 180 օր ժամկետանց	3,025	(2,199)	826	72.7%
Ընդամենը այլ սպառողական վարկեր	**320,110**	**(9,359)**	**310,751**	**2.9%**
Ընդամենը անհատներին տրված վարկեր	**1,355,137**	**(23,024)**	**1,332,113**	**1.7%**
Ընդամենը հաճախորդներին տրված վարկեր	**2,048,730**	**(38,686)**	**2,010,044**	**1.9%**

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է տեղեկատվություն հաճախորդներին տրված վարկերի որակական ցուցանիշների վերաբերյալ 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

	Համախառն վարկեր	Արժեզրկման պահուստ	Զուտ վարկեր	Համախառն վարկերի արժեզրկման պահուստ
	հազ. դրամ	հազ. դրամ	հազ. դրամ	%
Բիզնես վարկեր				
Փոքր ընկերություններին և անհատ ձեռներեցներին տրված վարկեր				
Արժեզրկման առանձին հայտանիշ չունեցող վարկեր	363,739	(7,784)	355,955	2.1%
Ժամկետանց կամ արժեզրկված վարկեր				
- մինչև 30 օր ժամկետանց	9,490	(1,104)	8,386	11.6%
- 180-360 օր ժամկետանց	3,284	(1,856)	1,428	56.5%
Ընդամենը ժամկետանց կամ արժեզրկված վարկեր	12,774	(2,960)	9,814	23.2%
Ընդամենը բիզնես վարկեր	**376,513**	**(10,744)**	**365,769**	**2.9%**
Անհատներին տրված վարկեր				
Հիփոթեքային վարկեր				
- ոչ ժամկետանց	398,664	(4,276)	394,388	1.1%
- մինչև 30 օր ժամկետանց	11,683	(1,371)	10,312	11.7%
Ընդամենը հիփոթեքային վարկեր	**410,347**	**(5,647)**	**404,700**	**1.4%**
Անշարժ գույքի գրավադրմամբ սպառողական վարկեր				
- ոչ ժամկետանց	69,914	(1,555)	68,359	2.2%
Ընդամենը անշարժ գույքի գրավադրմամբ պառողական վարկեր	**69,914**	**(1,555)**	**68,359**	**2.2%**

	Համախառն վարկեր	Արժեզրկման պահուստ	Զուտ վարկեր	Համախառն վարկերի արժեզրկման պահուստ
	հազ. դրամ	հազ. դրամ	հազ. դրամ	%
Ավտոմեքենայի վարկեր				
- ոչ ժամկետանց	131,662	(1,314)	130,348	1.0%
- մինչև 30 օր ժամկետանց	1,092	(109)	983	10.0%
Ընդամենը ավտոմեքենայի վարկեր	132,754	(1,423)	131,331	1.1%
Ոսկյա իրերի գրավադրմամբ սպառողական վարկեր				
- ոչ ժամկետանց	19,763	(381)	19,382	1.9%
Ընդամենը ոսկյա իրերի գրավադրմամբ սպառողական վարկեր	19,763	(381)	19,382	1.9%
Այլ սպառողական վարկեր				
- ոչ ժամկետանց	398,308	(6,581)	391,727	1.7%
- մինչև 30 օր ժամկետանց	1,084	(104)	980	9.6%
- 30-89 օր ժամկետանց	3,914	(372)	3,542	9.5%
- 90-179 օր ժամկետանց	640	(113)	527	17.7%
Ընդամենը այլ սպառողական վարկեր	403,946	(7,170)	396,776	1.8%
Ընդամենը անհատներին տրված վարկեր	1,036,724	(16,176)	1,020,548	1.6%
Ընդամենը հաճախորդներին տրված վարկեր	1,413,237	(26,920)	1,386,317	1.9%

(բ) Վարկերի արժեզրկման գնահատման համար կիրառվող հիմնական ենթադրությունները և դատողությունները

(i) Բիզնես վարկեր

Վարկերի արժեզրկումը տեղի է ունենում վարկի սկզբնական ճանաչումից հետո տեղի ունեցած մեկ կամ մի քանի դեպքերի արդյունքում, որոնք ազդեցություն են ունենում վարկի հետ կապված դրամական միջոցների ապագա գնահատված հոսքերի վրա և որոնք կարելի է արժանահավատորեն գնահատել: Արժեզրկման առանձին հայտանիշ չունեցող վարկերի համար բացակայում է դրանց ուղղակիորեն վերագրելի արժեզրկման անկողմնակալ վկայություն:

Բիզնես վարկերի արժեզրկման անկողմնակալ հայտանիշներ են հանդիսանում՝

- վարկային պայմանագրի ժամկետանց վճարները,
- վարկառուի ֆինանսական վիճակի էական վատթարացումը,
- տնտեսական միջավայրի վատթարացումը կամ բացասական փոփոխությունները վարկառուի շուկաներում:

Բիզնես վարկերի արժեզրկումը գնահատելիս Կազմակերպությունը հիմնվում է արժեզրկման առանձին հայտանիշ ունեցող վարկերի գծով դրամական միջոցների ապագա հոսքերի վերլուծության և արժեզրկման առանձին հայտանիշ չունեցող վարկերի գծով վնաս կրելու իր նախկին փորձի վրա:

Բիզնես վարկերի գծով արժեզրկման պահուստը որոշելիս՝ ղեկավարությունն առաջնորդվում է հետևյալ հիմնական ենթադրություններով.

- ոչ արժեզրկված բիզնես վարկերի համար Կազմակերպությունը ձևավորում է 2.1% չափով հավաքական պահուստ՝ հաշվի առնելով տնտեսական միջավայրը և տվյալ ոլորտում վնաս կրելու վիճակագրական տվյալները:

Այս գնահատումների փոփոխությունները կարող են ազդեցություն ունենալ վարկերի արժեզրկման գծով պահուստի վրա: Օրինակ՝ եթե դրամական միջոցների գնահատված հոսքերի զուտ ներկա արժեքը փոփոխվի մեկ տոկոսով, ապա բիզնես վարկերի արժեզրկման գծով պահուստի գումարը 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ կնվազի/կաճի 6,779 հազար դրամով (2014թ-ին՝ կնվազի/կաճի 3,658 հազար դրամով):

(ii) Անհատներին տրված վարկեր

Անհատներին տրված վարկերի գծով արժեզրկումը գնահատելիս՝ Կազմակերպությունը հիմնվում է վարկերի յուրաքանչյուր տեսակի գծով վնաս կրելու իր նախկին փորձի վրա: Անհատներին տրված վարկերի գծով արժեզրկումից կորուստները որոշելիս՝ ղեկավարությունն առաջնորդվում է հետևյալ հիմնական ենթադրություններով.

- սպառողական վարկերի գծով վնասի շարժի գործակիցները կայուն են և կարող են գնահատվել վերջին 24 ամիսների ընթացքում կրած վնասի շարժի մոդելի հիման վրա,
- հիփոթեքային վարկերի և անշարժ գույքի գրավադրմամբ սպառողական վարկերի գծով շուկայի տարեկան վնասի գործակիցը կազմում է 1.2%:

Այս գնահատումների փոփոխությունները կարող են ազդեցություն ունենալ վարկերի արժեզրկման գծով պահուստի վրա: Օրինակ՝ եթե դրամական միջոցների գնհատատված հոսքերի զուտ ներկա արժեքը փոփոխվի երեք տոկոսով, ապա անհատներին տրված վարկերի արժեզրկման գծով պահուստի գումարը 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ կնվազի/կաճի 39,963 հազար դրամով (2014թ-ին՝ կնվազի/կաճի 30,616 հազար դրամով):

(գ) Գրավի վերլուծություն

(i) Բիզնես վարկեր

Բիզնես վարկերը ենթակա են վարկային գնահատման և արժեզրկման ստուգման անհատական հիմունքով: Իրավաբանական անձ հանդիսացող հաճախորդի ընդհանուր վարկունակությունը վերջինիս տրամադրված վարկի պարտքայի որակի կարևոր ցուցանիշ է: Այնուամենայնիվ, գրավն ապահովում է լրացուցիչ ապահովվածություն, և Կազմակերպությունը որպես կանոն գրավ է պահանջում իրավաբանական անձանցից:

Ստորև բերվող աղյուսակներում ներկայացված է տեղեկատվություն բիզնես վարկերի համար ապահովություն ծառայող գրավի և ապահովության այլ միջոցների վերաբերյալ (առանց արժեզրկման)՝ ըստ գրավի տեսակների:

հազ. դրամ	31 դեկտեմբերի 2015թ. Համախողներին տրված վարկեր, հաշվեկշռային արժեք	31 դեկտեմբերի 2014թ. Համախողներին տրված վարկեր, հաշվեկշռային արժեք
Արժեզրկման առանձին հայտանիշ չունեցող վարկեր		
Անշարժ գույք	240,894	135,405
Փոխադրամիջոցներ	227,341	123,619
Անհատների կողմից տրված երաշխիքներ	54,458	68,790
Կորպորատիվ երաշխիքներ	51,645	25,223
Կորպորատիվ բաժնետոմսեր	93,560	-
Այլ գրավ	-	2,918
Ընդամենը արժեզրկման առանձին հայտանիշ չունեցող վարկեր	667,898	355,955
Ժամկետանց կամ արժեզրկված վարկեր		
Անշարժ գույք	10,033	-
Փոխադրամիջոցներ	-	8,341
Անհատների կողմից տրված երաշխիքներ	-	1,473
Ընդամենը ժամկետանց կամ արժեզրկված վարկեր	10,033	9,814
Ընդամենը բիզնես վարկեր	677,931	365,769

Վերը ներկայացված աղյուսակները բացառում են լրացուցիչ գրավի անհրաժեշտությունը:

Մի քանի տեսակի գրավներով ապահովված վարկերի համար բացահայտվում է այն գրավը, որն առավել համապատասխանում է արժեզրկման գնահատմանը:

Անհատներից, այդ թվում՝ փոքր ընկերությունների բաժնետերերից և անհատ ձեռներեցներից ստացված երաշխիքները չեն դիտարկվում արժեզրկման գնահատման նպատակների համար:

Ոչ ժամկետանց և ոչ արժեզրկված վարկերի փոխհատուցելիությունը հիմնականում կախված է վարկառուների վճարունակությունից, այլ ոչ՝ գրավի արժեքից, և Կազմակերպության համար պարտադիր չէ վերանայել գրավի գնահատումը յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

(ii) Անհատներին տրված վարկեր

Հիփոթեքային վարկերի և ավտոմեքենայի վարկերի դիմաց գրավադրվում են վարկի առարկա հանդիսացող անշարժ գույքը և ավտոմեքենան: Սպառողական վարկերի համար ապահովություն են ծառայում անշարժ գույքը և ոսկյա իրերը:

Ստորև բերվող աղյուսակներում ներկայացված է տեղեկատվություն այլ սպառողական վարկերի համար ապահովություն ծառայող գրավի և ապահովության այլ միջոցների վերաբերյալ (առանց արժեզրկման)՝ ըստ գրավի տեսակների:

հազ. դրամ	31 դեկտեմբերի 2015թ. Հաճախորդներին տրված վարկեր, հաշվեկշռային արժեք	31 դեկտեմբերի 2014թ. Հաճախորդներին տրված վարկեր, հաշվեկշռային արժեք
Արժեզրկման առանձին հայտանիշ չունեցող վարկեր		
Անշարժ գույք	33,986	24,396
Փոխադրամիջոցներ	58,804	126,430
Կորպորատիվ երաշխիքներ	82,357	72,031
Անհատների կողմից տրված երաշխիքներ	106,596	144,703
Այլ գրավ	-	12,131
Առանց գրավով ապահովվածության	9,248	12,036
Ընդամենը արժեզրկման առանձին հայտանիշ չունեցող վարկեր	290,991	391,727
Ժամկետանց կամ արժեզրկված վարկեր		
Փոխադրամիջոցներ	16,935	3,541
Անհատների կողմից տրված երաշխիքներ	2,825	1,508
Ընդամենը ժամկետանց կամ արժեզրկված վարկեր	19,760	5,049
Ընդամենը այլ սպառողական վարկեր	310,751	396,776

Վերը ներկայացված աղյուսակները բացառում են լրացուցիչ գրավի անհրաժեշտությունը: Մի քանի տեսակի գրավներով ապահովված վարկերի համար բացահայտվում է այն գրավը, որն առավել համապատասխանում է արժեզրկման գնահատմանը:

Անշարժ գույքի կամ այլ գույքի սեփականատեր հանդիսացող անհատներից ստացված երաշխիքները չեն դիտարկվում արժեզրկման գնահատման նպատակների համար:

Ղեկավարության գնահատմամբ վարկի տրամադրման ամսաթվի դրությամբ գնահատված գրավի իրական արժեքն առնվազն հավասար է հիփոթեքային վարկերի, ավտոմեքենաների վարկերի, անշարժ գույքի գրավադրմամբ սպառողական վարկերի և ոսկու գրավադրմամբ սպառողական վարկերի հաշվեկշռային արժեքին 2015թ. և 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ բացառելով լրացուցիչ գրավի անհրաժեշտության հետևանքները:

(iii) Բռնագանձված գրավ

2015թ. ընթացքում Կազմակերպությունը ձեռք է բերել 12,224 հազար դրամ (2014թ-ին՝ 16,779 հազար դրամ) իրական արժեքով ակտիվներ՝ հաճախորդներին տրված վարկերի դիմաց ընդունված գրավի նկատմամբ սեփականության իրավունք ստանալու միջոցով: Բռնագանձված գրավն իրենից ներկայացնում է անշարժ գույք (2014թ-ին՝ անշարժ գույք և փոխադրամիջոցներ) և ներառված է այլ ակտիվների կազմում:

2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ բռնագանձված գրավն իրենից ներկայացնում է անշարժ գույք (2014թ-ին՝ անշարժ գույք և փոխադրամիջոցներ) և ներառված է այլ ակտիվների կազմում:

Կազմակերպության քաղաքականության համաձայն՝ նման ակտիվները պետք է վաճառվեն հնարավորինս սեղմ ժամկետներում:

(դ) Գրավադրված ակտիվներ

2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 725,802 հազար դրամ ընդհանուր արժեքով հաճախորդներին տրված վարկերը (2014թ-ին՝ 314,831 հազար դրամ) գրավադրված են ռեզիդենտ ֆինանսական կազմակերպություններից ստացված գրավով ապահովված վարկերի դիմաց (ծանոթագրություն 13):

(ե) Վարկային պորտֆելի աշխարհագրական և ըստ տնտեսության ճյուղերի վերլուծություն

Վարկերը տրամադրվել են հիմնականում Հայաստանի Հանրապետությունում գտնվող հաճախորդներին, որոնք իրենց գործունեությունն իրականացնում են տնտեսության հետևյալ ճյուղերում.

	2015թ. հազ. դրամ	2014թ. հազ. դրամ
Սպասարկման ոլորտ	166,274	115,171
Առևտուր	188,299	179,994
Էներգետիկայի ոլորտ	121,069	-
Տրանսպորտ	135,105	1,546
Շինարարություն	20,131	31,323
Արդյունաբերություն	15,891	19,269
Այլ	46,824	29,210
Անհատներին տրված վարկեր	1,355,137	1,036,724
	2,048,730	1,413,237
Արժեզրկման գծով պահուստ	(38,686)	(26,920)
	2,010,044	1,386,317

(ե) Վարկային ռիսկին ենթարկվածություն

2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Կազմակերպությունն ունի մեկ վարկառու (2014թ-ին՝ մեկ վարկառու), որին տրված վարկերի մնացորդները գերազանցում են սեփական կապիտալի 10%-ը: 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այս մնացորդների ընդհանուր գումարը կազմում է 121,069 հազար դրամ (2014թ-ին՝ 81,123 հազար դրամ):

(զ) Վարկերի ժամկետայնություն

Վարկային պորտֆելի ժամկետայնության վերլուծությունը ներկայացված է ծանոթագրություն 15-ի (դ) կետում, որտեղ արտացոլված է հաշվետու ամսաթվից մինչև վարկերի պայմանագրով նախատեսված մարման ժամկետն ընկած ժամանակահատվածը:

11 Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ

հազ. դրամ	Համակարգիչներ և այլ սարքավորումներ	Տնտեսական գույք	Փոխադրա-միջոցներ	Համակարգչային ծրագրեր	Ընդամենը
Սկզբնական արժեք					
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2015թ.	5,642	8,450	6,456	5,800	26,348
Ավելացումներ	276	748	10,716	300	12,040
Օտարումներ	(370)	(780)	-	-	(1,150)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2015թ.	**5,548**	**8,418**	**17,172**	**6,100**	**37,238**
Մաշվածություն և ամորտիզացիա					
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2015թ.	4,281	3,719	1,931	2,152	12,083
Տարվա մաշվածություն և ամորտիզացիա	727	1,818	3,113	598	6,256
Օտարումներ	(346)	(593)	-	-	(939)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2015թ.	**4,662**	**4,944**	**5,044**	**2,750**	**17,400**
Հաշվեկշռային արժեք					
Առ 31 դեկտեմբերի 2015թ.	**886**	**3,474**	**12,128**	**3,350**	**19,838**

հազ. դրամ	Համակարգիչներ և այլ սարքավորումներ	Տնտեսական գույք	Փոխադրա-միջոցներ	Համակարգչային ծրագրեր	Ընդամենը
Սկզբնական արժեք					
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2014թ.	4,267	7,378	6,456	5,800	23,901
Ավելացումներ	1,375	1,072	-	-	2,447
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2014թ.	**5,642**	**8,450**	**6,456**	**5,800**	**26,348**
Մաշվածություն և ամորտիզացիա					
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2014թ.	2,683	2,095	705	1,597	7,080
Տարվա մաշվածություն և ամորտիզացիա	1,598	1,624	1,226	555	5,003
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2014թ.	**4,281**	**3,719**	**1,931**	**2,152**	**12,083**
Հաշվեկշռային արժեք					
Առ 31 դեկտեմբերի 2014թ.	1,361	4,731	4,525	3,648	14,265
Առ 1 հունվարի 2014թ.	**1,584**	**5,283**	**5,751**	**4,203**	**16,821**

12 Հետգնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ

	2015թ. հազ. դրամ	2014թ. հազ. դրամ
Ռեզիդենտ բանկերին վճարվելիք գումարներ	1,533,521	523,609

Կազմակերպությունն իրականացնում է արժեթղթերի որպես փոխառություն տրամադրման և արժեթղթերի վաճառքի գործառնություններ արժեթղթերի հետգնման պայմանագրերի շրջանակներում և արժեթղթերի ձեռքբերման գործառնություններ` վերավաճառքի պայմանագրերի շրջանակներում:

Հետգնման պայմանագրերի շրջանակներում որպես փոխառություն տրամադրված կամ վաճառված արժեթղթերը փոխանցվում են երրորդ անձանց, և Կազմակերպությունը փոխարենը ստանում է դրամական միջոցներ: Պայմանագրային կողմը կարող է վերագրավադրվել կամ վերավաճառվել այս ֆինանսական ակտիվները, եթե Կազմակերպությունը կատարում է իր բոլոր պարտականությունները, սակայն պայմանագրային կողմը պարտավոր է վերադարձնել արժեթղթերը պայմանագրի գործողության ավարտին: Կազմակերպությունը որոշել է, որ պահպանում է այս արժեթղթերի հետ կապված ըստ էության բոլոր ռիսկերը և հատույցները, այդ իսկ պատճառով, չի ապաճանաչել դրանք: 1,628,439 հազար դրամ գումարով (2014թ-ին` 542,462 հազար դրամ) այս արժեթղթերը ներկայացվում են որպես «վաճառքի և հետգնման պայմանագրերի դիմաց գրավադրված» ծանոթագրություն 9-ում: Ստացված դրամական միջոցները ճանաչվում են որպես ֆինանսական ակտիվ, իսկ այդ գրավի ձեռքբերման գինը մարելու պարտականության գծով ճանաչվում է ֆինանսական պարտավորություն:

Նշված գործառնությունները իրականացվում են ստանդարտ վարկավորմանը և արժեթղթերի որպես փոխառություն տրամադրմանը բնորոշ սովորական պայմաններով:

13 Վարկեր և փոխառություններ

Այս ծանոթագրությունում ներկայացված է տեղեկատվություն ամորտիզացված արժեքով չափվող տոկոսակիր վարկերի և փոխառությունների պայմանագրային պայմանների մասին: Տոկոսադրույքի, արտարժույթի և իրացվելիության ռիսկերին Կազմակերպության ենթարկվածության վերաբերյալ առավել մանրամասն տեղեկատվությունը ներկայացված է ծանոթագրություն 15-ում:

	2015թ. հազ. դրամ	2014թ. հազ. դրամ
Գրավով ապահովված վարկեր ռեզիդենտ ֆինանսական կազմակերպություններից	628,455	328,634
Գրավով չապահովված փոխառություններ բաժնետիրոջից	378,408	265,699
Գրավով չապահովված փոխառություններ ռեզիդենտ ոչ ֆինանսական կազմակերպություններից	252,811	68,976
Գրավով չապահովված փոխառություններ ռեզիդենտ ֆինանսական կազմակերպությունից	85,864	-
Գրավով ապահովված վարկեր ռեզիդենտ բանկից	33,250	224,344
	1,378,788	887,653

(ա) Մարման պայմաններ և ժամկետներ

Ստորև ներկայացված են վարկերի և փոխառությունների համար գործող պայմանները:

				31 դեկտեմբերի 2015թ.		31 դեկտեմբերի 2014թ.	
հազ. դրամ	Արժույթ	Անվանական տոկոսադր.	Մարման տարի	Անվանակ. արժեք	Հաշվեկշռ. արժեք	Անվանակ. արժեք	Հաշվեկշռ. արժեք
Գրավով ապահովված վարկեր ռեզիդենտ ֆինանսական կազմակերպությունից	ՀՀ դրամ	8%-9.5%	2019-2024	482,862	482,862	233,622	233,622
Գրավով ապահովված վարկեր ռեզիդենտ ֆինանսական կազմակերպությունից	ՀՀ դրամ	5.5%	2023-2024	145,593	145,593	95,012	95,012
Գրավով չապահովված փոխառություններ բաժնետիրոջից	ԱՄՆ դոլար	6%-11%	Ցպահանջ	203,969	203,969	52,445	52,445
Գրավով չապահովված փոխառություններ բաժնետիրոջից	ՀՀ դրամ	8%-16%	Ցպահանջ	157,169	157,169	115,963	115,963
Գրավով չապահովված փոխառություններ բաժնետիրոջից	ՀՀ դրամ	0%	Ցպահանջ	17,270	17,270	97,291	97,291
Գրավով չապահովված փոխառություններ ռեզիդենտ ոչ ֆինանսական կազմակերպություններից	ՀՀ դրամ	14%-15%	2017-2020	124,211	124,211	-	-
Գրավով չապահովված փոխառություններ ռեզիդենտ ոչ ֆինանսական կազմակերպություններից	ԱՄՆ դոլար	10.5%	2016	120,972	120,972	-	-
Գրավով չապահովված փոխառություններ ռեզիդենտ ոչ ֆինանսական կազմակերպություններից	ՀՀ դրամ	8%	2017	7,628	7,628	10,286	10,286
Գրավով չապահովված փոխառություններ ռեզիդենտ ոչ ֆինանսական կազմակերպություններից	ՀՀ դրամ	14%-15%	Ցպահանջ	-	-	58,690	58,690
Գրավով չապահովված փոխառություններ ռեզիդենտ ֆինանսական կազմակերպությունից	ՀՀ դրամ	8.5%	Ցպահանջ	85,864	85,864	-	-
Գրավով ապահովված վարկեր ռեզիդենտ բանկից	ԱՄՆ դոլար	11.25%	2016	29,203	29,203	97,219	97,219
Գրավով ապահովված վարկեր ռեզիդենտ բանկից	ԱՄՆ դոլար	12%	2016	4,047	4,047	35,792	35,792
Գրավով ապահովված վարկեր ռեզիդենտ բանկից	ԱՄՆ դոլար	12%	2015	-	-	91,333	91,333
				1,378,788	1,378,788	887,653	887,653

(բ) Վարկերի և փոխառությունների կենտրոնացում

2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Կազմակերպությունն ունի հինգ պայմանագրային կողմ` ներառյալ բաժնետիրոջը (2014թ-ին` չորս պայմանագրային կողմ), որոնց մնացորդները գերազանցում են սեփական կապիտալի 10%-ը: 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այս մնացորդներ կազմում են 1,320,389 հազար դրամ (2014թ-ին` 818,677 հազար դրամ):

(գ) Ապահովություն

Ռեզիդենտ բանկից ստացված գրավով ապահովված վարկերի համար ապահովություն է ծառայում Կազմակերպության 561,000 հազար դրամ գումարով բաժնետիրական կապիտալը (ծանոթագրություն 14 (ա)):

(դ) Ենթավարկի գրավադրում

2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 725,802 հազար դրամ ընդհանուր արժեքով հաճախորդներին տրված վարկերը (2014թ-ին՝ 314,831 հազար դրամ) գրավադրված են ռեզիդենտ ֆինանսական կազմակերպություններից ստացված գրավով ապահովված վարկերի դիմաց (ծանոթագրություն 10):

14 Բաժնետիրական կապիտալ

(ա) Թողարկված կապիտալ

2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հայտարարված, թողարկված և շրջանառության մեջ գտնվող բաժնետիրական կապիտալը բաղկացած է 275 բաժնետոմսից (2014-ին՝ 275): Բոլոր բաժնետոմսերի անվանական արժեքը կազմում է 2,040 հազար դրամ:

Սովորական բաժնետոմսերի սեփականատերերն իրավունք ունեն ժամանակ առ ժամանակ ստանալ հայտարարված շահաբաժինները և քվեարկել Կազմակերպության բաժնետերերի տարեկան ընդհանուր ժողովներում՝ մեկ բաժնետոմս՝ մեկ ձայն սկզբունքով:

2015թ. և 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Կազմակերպության բաժնետիրական կապիտալը գրավադրված է ռեզիդենտ բանկից ստացված գրավով ապահովված վարկերի դիմաց: Գրավի մանրամասները ներկայացված են ծանոթագրություն 13-ի (գ) կետում:

(բ) Պահուստների բնույթը և նպատակը

Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների վերագնահատման պահուստ

Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների վերագնահատման պահուստը ներառում է իրական արժեքի կուտակային զուտ փոփոխությունը՝ մինչև ակտիվների ապաճանաչումը կամ արժեզրկումը:

(գ) Շահաբաժիններ

Վճարման ենթակա շահաբաժինները սահմանափակվում են Կազմակերպության ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված առավելագույն չբաշխված շահույթի չափով:

2015թ. և 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի և այս ֆինանսական հաշվետվությունների ստորագրման ամսաթվի դրությամբ Կազմակերպության կողմից շահաբաժիններ չեն հայտարարվել:

15 Ռիսկերի կառավարում

Ռիսկերի կառավարումն էական գործոն է վարկային կազմակերպությունների համար և Կազմակերպության գործառնությունների կարևոր տարր է: Շուկայական ռիսկը, վարկային ռիսկը և իրացվելիության ռիսկն այն հիմնական ռիսկերն են, որոնց ենթարկվում է Կազմակերպությունը:

(ա) Ռիսկերի կառավարման քաղաքականություն և ընթացակարգեր

Ռիսկերի կառավարման քաղաքականության նպատակն է բացահայտել, վերլուծել և կառավարել այն ռիսկերը, որոնց ենթարկվում է Կազմակերպությունը, սահմանել ռիսկերի համապատասխան սահմանաչափեր և վերահսկման մեխանիզմներ, ինչպես նաև շարունակաբար վերահսկել ռիսկերի մակարդակները և դրանց համապատասխանությունը որոշված սահմանաչափերին: Ռիսկերի կառավարման քաղաքականությունը և ընթացակարգերը կանոնավոր կերպով վերանայվում են՝ շուկայական պայմանների, առաջարկվող արտադրանքի ու ծառայությունների և ընդունված լավագույն մոտեցման փոփոխություններն արտացոլելու նպատակով:

Տնօրենների խորհուրդը պատասխանատու է ռիսկերի կառավարումը վերահսկող համակարգի պատշաճ աշխատանքի, հիմնական ռիսկերի կառավարման և ռիսկերի կառավարման քաղաքականության ու ընթացակարգերի վերանայման, ինչպես նաև խոշոր գործարքների հաստատման համար:

Ղեկավարությունը պատասխանատու է ռիսկերի նվազեցմանն ուղղված միջոցառումների վերահսկման և իրականացման ու ռիսկերի համար սահմանված համապատասխան սահմանաչափերում Կազմակերպության գործունեությունն ապահովելու համար: Ղեկավարությունը պատասխանատու է ռիսկերի ընդհանուր կառավարման և պահանջների հետ համապատասխանության ապահովման համար, այն նաև վերահսկում է ֆինանսական և ոչ ֆինանսական ռիսկերի բացահայտման, գնահատման, կառավարման և ներկայացման համար ընդհանուր սկզբունքների ու մեթոդների կիրառումը: Ղեկավարությունն ուղղակիորեն հաշվետու է Տնօրենների խորհրդին:

Վարկային, շուկայական և իրացվելիության ռիսկերը թե՛ պորտֆելի և թե՛ առանձին գործառնությունների մակարդակով կառավարվում ու վերահսկվում են ղեկավարության և Տնօրենների խորհրդի կողմից:

Ռիսկի թե՛ արտաքին, թե՛ ներքին գործոնները բացահայտվում և կառավարվում են Կազմակերպության կազմակերպչական կառուցվածքի շրջանակներում: Հատուկ ուշադրություն է դարձվում ռիսկի բոլոր գործոնների բացահայտմանը և ռիսկի նվազեցմանն ուղղված միջոցառումների նպատակահարմարության որոշմանը:

(բ) Շուկայական ռիսկ

Շուկայական ռիսկը ֆինանսական գործիքի իրական արժեքի կամ դրանից ստացվող դրամական միջոցների ապագա հոսքերի տատանման ռիսկն է շուկայական գների փոփոխության արդյունքում: Շուկայական ռիսկը ներառում է արտարժույթի, տոկոսադրույքի և այլ գնային ռիսկերը: Շուկայական ռիսկն առաջանում է տոկոսադրույքի բաց դիրքերի, արտարժույթի և բաժնային ֆինանսական գործիքների գծով, որոնք ենթարկվում են շուկայի ընդհանուր և առանձին փոփոխություններին ու շուկայական գների և արտարժույթի փոխարժեքների փոփոխությունների ազդեցությանը:

Շուկայական ռիսկի կառավարման նպատակը ռիսկի այնպիսի կառավարումն ու վերահսկումն է, որը թույլ կտա պահպանել այս ռիսկին ենթարկվածության աստիճանը ընդունելի սահմաններում՝ միաժամանակ ապահովելով ռիսկի դիմաց եկամտաբերության օպտիմալացումը:

Կազմակերպությունը կառավարում է շուկայական ռիսկը սահմանելով բաց դիրքերի սահմանաչափեր տոկոսադրույքների ժամկետայնության և արտարժույթի դիրքերի գծով: Դրանք կանոնավոր կերպով վերահսկվում, ուսումնասիրվում և հաստատվում են Տնօրենների խորհրդի կողմից:

(i) Տոկոսադրույքի ռիսկ

Տոկոսադրույքի ռիսկը ֆինանսական գործիքի իրական արժեքի կամ դրանից ստացվող դրամական միջոցների ապագա հոսքերի տատանման ռիսկն է շուկայական տոկոսադրույքների փոփոխության արդյունքում: Կազմակերպությունը ենթարկվում է իր ֆինանսական վիճակի և դրամական միջոցների հոսքերի գծով գերակայող շուկայական տոկոսադրույքների տատանումների ազդեցությանը: Նման տատանումները կարող են ավելացնել տոկոսային մարժան, սակայն կարող են նաև նվազեցնել կամ հանգեցնել վնասների՝ տոկոսադրույքների անսպասելի փոփոխության դեպքում:

Տոկոսադրույքների վերանայման ժամկետների վերլուծություն

Տոկոսադրույքի ռիսկը հիմնականում կառավարվում է տոկոսադրույքների փոփոխությունների մոնիտորինգի միջոցով: Ստորև ամփոփ կերպով ներկայացված է տոկոսադրույքների վերանայման ժամկետների վերլուծությունը հիմնական ֆինանսական գործիքների համար:

հազ. դրամ	Մինչև 3 ամիս	3-ից 6 ամիս	6-ից 12 ամիս	1-ից 5 տարի	Ավելի քան 5 տարի	Ոչ տոկոսակիր	Հաշվեկշռ. արժեք
31 դեկտեմբերի 2015թ.							
ԱԿՏԻՎՆԵՐ							
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	503	-	-	-	-	21,009	21,512
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ	28,322	72,697	93,962	1,027,048	427,421	-	1,649,450
Հաճախորդներին տրված վարկեր	132,570	122,907	301,715	979,458	473,394	-	2,010,044
	161,395	195,604	395,677	2,006,506	900,815	21,009	3,681,006
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ							
Հետգնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ	1,533,521	-	-	-	-	-	1,533,521
Վարկեր և փոխառություններ	502,238	24,157	162,627	379,766	310,000	-	1,378,788
	2,035,759	24,157	162,627	379,766	310,000	-	2,912,309
Տարբերություն	(1,874,364)	171,447	233,050	1,626,740	590,815	21,009	768,697

հազ. դրամ	Մինչև 3 ամիս	3-ից 6 ամիս	6-ից 12 ամիս	1-ից 5 տարի	Ավելի քան 5 տարի	Ոչ տոկոսակիր	Հաշվեկշռ. արժեք
31 դեկտեմբերի 2014թ.							
ԱԿՏԻՎՆԵՐ							
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	2,152	-	-	-	-	19,961	22,113
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ	6,739	26,432	31,453	581,207	-	-	645,831
Հաճախորդներին տրված վարկեր	117,468	181,794	193,484	667,640	225,931	-	1,386,317
	126,359	208,226	224,937	1,248,847	225,931	19,961	2,054,261
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ							
Հետգնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ	523,609	-	-	-	-	-	523,609
Վարկեր և փոխառություններ	370,122	66,076	102,615	175,779	173,061	-	887,653
	893,731	66,076	102,615	175,779	173,061	-	1,411,262
Տարբերություն	(767,372)	142,150	122,322	1,073,068	52,870	19,961	642,999

Միջին արդյունավետ տոկոսադրույքներ

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված են տոկոսակիր ակտիվների և պարտավորությունների միջին արդյունավետ տոկոսադրույքները 2015թ. և 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ: Այս տոկոսադրույքներն իրենցից ներկայացնում են մինչև այս ակտիվների և պարտավորությունների մարման ժամկետն ընկած ժամանակահատվածի մոտավոր եկամտաբերությունը:

	2015թ. Միջին արդյունավետ տոկոսադրույք, %		2014թ. Միջին արդյունավետ տոկոսադրույք, %	
	ՀՀ դրամ	ԱՄՆ դոլար	ՀՀ դրամ	ԱՄՆ դոլար
Տոկոսակիր ակտիվներ				
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	1.9%	-	2.5%	-
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ	15.9%	-	12.2%	-
Հաճախորդներին տրված վարկեր	19.2%	20.2%	19.2%	22.2%
Տոկոսակիր պարտավորություններ				
Հետգնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ	10.7%	-	23.7%	-
Վարկեր և փոխառություններ	7.0%	10.1%	8.6%	11.2%

Տոկոսադրույքի զգայունության վերլուծություն

Տոկոսադրույքի վերանայման ժամկետների վերլուծության վրա հիմնված տոկոսադրույքի կառավարումը լրացվում է ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների զգայունության մոնիտորինգով: Ստորև ներկայացվում է տոկոսադրույքների փոփոխության (վերագնորոշման ռիսկ) նկատմամբ զուտ շահույթի կամ վնասի և սեփական կապիտալի (առանց հարկերի) զգայունության վերլուծությունը, որն իրականացվել է 100 բազիսային կետով (բկ) շահութաբերության կորերի զուգահեռ նվազման կամ աճի պարզեցված սցենարի ու 2015թ. և 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ առկա տոկոսակիր ակտիվների և պարտավորությունների դիրքերի հիման վրա:

	2015թ. հազ. դրամ	2014թ. հազ. դրամ
100 բկ զուգահեռ նվազում	9,913	3,791
100 բկ զուգահեռ աճ	(9,913)	(3,791)

Ստորև ներկայացվում է սեփական կապիտալի զգայունության վերլուծությունը՝ պայմանավորված տոկոսադրույքների փոփոխության հետևանքով վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի փոփոխությամբ, որն իրականացվել է 2015թ. ու 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ առկա դիրքերի և 100 բազիսային կետով (բկ) եկամտաբերության կորերի զուգահեռ նվազման կամ աճի պարզեցված սցենարի հիման վրա:

	2015թ. Սեփական կապիտալ հազ. դրամ	2014թ. Սեփական կապիտալ հազ. դրամ
100 բկ զուգահեռ նվազում	47,451	10,614
100 բկ զուգահեռ աճ	(47,451)	(10,614)

(ii) Արտարժույթի ռիսկ

Կազմակերպությունն ունի ԱՄՆ դոլարով արտահայտված ակտիվներ և պարտավորություններ:

Արտարժույթի ռիսկը ֆինանսական գործիքի իրական արժեքի կամ դրանից ստացվող դրամական միջոցների ապագա հոսքերի տատանման ռիսկն է արտարժույթի փոխարժեքների փոփոխության արդյունքում:

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների կառուցվածքն արտարժույթի կտրվածքով 2015թ. և 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

	2015թ.	2014թ.
ԱՄՆ դոլար	հազ. դրամ	հազ. դրամ
ԱԿՏԻՎՆԵՐ		
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	3,124	104
Հաճախորդներին տրված վարկեր	501,134	304,844
Ընդամենը ակտիվներ	504,258	304,948
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ		
Վարկեր և փոխառություններ	358,191	276,789
Ընդամենը պարտավորություններ	358,191	276,789
Զուտ դիրքը	146,067	28,159

2015թ. և 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՀՀ դրամի փոխարժեքի արժեզրկումը ԱՄՆ դոլարի նկատմամբ կավելացներ (կնվազեցներ) սեփական կապիտալը և շահույթը կամ վնասը ստորև ներկայացված գումարների չափով: Այս վերլուծությունը հիմնված է արտարժույթների փոխարժեքների տատանումների վրա, որոնք Կազմակերպությունը դիտարկում է որպես հնարավոր հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում: Վերլուծությունը ենթադրում է, որ մյուս բոլոր փոփոխականները, մասնավորապես տոկոսադրույքները, կմնան անփոփոխ:

	2015թ. hազ. դրամ	2014թ. hազ. դրամ
ԱՄՆ դոլարի փոխարժեքի 10% արժևորում ՀՀ դրամի նկատմամբ	14,607	2,816

2015թ. և 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՀՀ դրամի փոխարժեքի արժևորումը ԱՄՆ դոլարի նկատմամբ կունենար գումարային առումով նույն՝ սակայն հակառակ ազդեցություն շահույթի կամ վնասի վրա՝ պայմանով, որ մյուս բոլոր փոփոխականները կմնան անփոփոխ:

(գ) Վարկային ռիսկ

Վարկային ռիսկը ֆինանսական վնաս կրելու ռիսկն է, երբ հաճախորդը կամ պայմանագրային կողմն ի վիճակի չի լինում կատարել իր պարտավորությունները Կազմակերպության նկատմամբ: Կազմակերպությունը մշակել է քաղաքականություն և ընթացակարգեր վարկային ռիսկը (թե՛ ճանաչված ֆինանսական ակտիվների և թե՛ չճանաչված պայմանագրային պարտավորվածությունների համար) կառավարելու համար, ներառյալ պորտֆելի կենտրոնացվածության սահմանափակմանը վերաբերող ցուցումները: Ղեկավարությունն ակտիվորեն վերահսկում է վարկային ռիսկը: Կազմակերպության վարկային քաղաքականությունն ուսումնասիրվում և հաստատվում է Տնօրենների խորհրդի կողմից:

Վարկային քաղաքականությունը սահմանում է՝

- վարկային դիմումների ուսումնասիրության և հաստատման ընթացակարգերը,
- վարկառուների (բիզնես վարկեր և անհատներին տրված վարկեր) վճարունակության գնահատման մեթոդաբանությունը,
- պայմանագրային կողմերի վճարունակության գնահատման մեթոդաբանությունը,
- գրավի գնահատման մեթոդաբանությունը,
- վարկային փաստաթղթերի պահանջները,
- վարկերի և այլ վարկային գործիքների շարունակական վերահսկման ընթացակարգերը:

Վարկային դիմումները պատրաստվում են համապատասխան վարկային մասնագետների կողմից և փոխանցվում են վարկային բաժնի աշխատակիցներին, որոնք պատասխանատու են հաճախորդի գործունեության կառուցվածքային վերլուծության և ֆինանսական արդյունքների վրա հիմնված վարկային դիմումների հաշվետվությունների պատրաստման համար: Այնուհետև, վարկային դիմումը և հաշվետվությունն ուսումնասիրվում և հաստատվում են ղեկավարության կողմից:

Կազմակերպությունը շարունակաբար վերահսկում է առանձին վարկերի վիճակը և կանոնավոր կերպով վերագնահատում է իր հաճախորդների վարկունակությունը: Ուսումնասիրությունն իրականացվում է հաճախորդի ամենավերջին ֆինանսական հաշվետվությունների և վարկառուի կողմից տրամադրված այլ տեղեկատվության կամ Կազմակերպության կողմից այլ կերպ ձեռք բերված տեղեկատվության հիման վրա:

Կազմակերպության վարկային ռիսկի առավելագույն չափը որպես կանոն արտացոլվում է ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում՝ ֆինանսական ակտիվների հաշվեկշռային արժեքներում: Ակտիվների և պարտավորությունների հնարավոր հաշվանցումն էական ազդեցություն չունի պոտենցիալ վարկային ռիսկի նվազեցման վրա:

Ստորև ներկայացված է ֆինանսական ակտիվների գծով վարկային ռիսկի առավելագույն չափը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

	2015թ. հազ. դրամ	2014թ. հազ. դրամ
ԱԿՏԻՎՆԵՐ		
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	14,320	15,981
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ	1,649,450	645,831
Հաճախորդներին տրված վարկեր	2,010,044	1,386,317
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	2,522	1,713
Վարկային ռիսկի ընդհանուր առավելագույն չափը	**3,676,336**	**2,049,842**

Որպես կանոն գրավ չի պահանջվում դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների և արժեթղթերում կատարած ներդրումների դիմաց:

Հաճախորդներին տրված վարկերի գրավի և այդ վարկերի գծով վարկային ռիսկի կենտրոնացվածության վերլուծությունը ներկայացված է ծանոթագրություն 10-ում: Չճանաչված պայմանագրային պարտավորվածությունների գծով վարկային ռիսկի առավելագույն չափը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ ներկայացված է ծանոթագրություն 17-ում:

2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Կազմակերպությունը չունի որևէ պարտապան կամ կապակցված պարտապանների խմբեր (2014թ-ին՝ բացակայում են), որի հետ կապված վարկային ռիսկը գերազանցում է ընդհանուր վարկային ռիսկի 10%-ը:

Ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների հաշվանցում

Ստորև բերվող աղյուսակներում ներկայացված բացահայտումները ներառում են ֆինանսական ակտիվները և ֆինանսական պարտավորությունները, որոնք՝

- հաշվանցվում են Կազմակերպության ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում կամ
- հանդիսանում են իրավաբանորեն ամրագրված հաշվանցման գլխավոր համաձայնագրի կամ նմանատիպ գործիքներին վերաբերող նմանատիպ պայմանագրերի առարկա՝ անկախ այն հանգամանքից, թե արդյոք այդ ֆինանսական գործիքները հաշվանցվում են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, թե՝ ոչ:

Նմանատիպ պայմանագրերը ներառում են ածանցյալ քլիրինգային պայմանագրերը, հետգնման գլխավոր պայմանագրերը և արժեթղթերի որպես փոխառություն տրամադրման գլխավոր պայմանագրերը: Նմանատիպ ֆինանսական գործիքները ներառում են ածանցյալ գործիքները, վաճառքի և հետգնման պայմանագրերը, հակադարձ վաճառքի և հետգնման պայմանագրերը և արժեթղթերի որպես փոխառություն ստացման և տրամադրման պայմանագրերը: Այնպիսի ֆինանսական գործիքներ, ինչպիսիք են վարկերը և ավանդները, չեն բացահայտվում ստորև ներկայացվող աղյուսակներում, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ վերջիններս հաշվանցվում են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում:

Կազմակերպությունը ստանում և տրամադրում է գրավ շուկայում շրջանառվող արժեթղթերի տեսքով վաճառքի և հետգնման, հակադարձ վաճառքի և հետգնման պայմանագրերի շրջանակներում:

Նման գրավի համար գործում են տվյալ ոլորտում ընդունված ստանդարտ պայմաններ: Սա նշանակում է, որ որպես գրավ ստացված/տրամադրված արժեթղթերը կարող են գրավադրվել կամ վաճառվել գործարքի գործողության ժամկետի ընթացքում, սակայն պետք է վերադարձվեն մինչև գործարքի ավարտը: Այս պայմանները յուրաքանչյուր պայմանագրային կողմին իրավունք են տալիս նաև դադարեցնել համապատասխան գործարքը՝ պայմանագրային կողմի կողմից գրավ տրամադրելու անկարողության դեպքում:

Վերը նշված պայմանագրերը չեն բավարարում ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում հաշվանցման պայմանները: Պատճառն այն է, որ այս պայմանագրերը տալիս են ճանաչված գումարները հաշվանցելու իրավունք, որն իրագործելի է միայն Կազմակերպության կամ պայմանագրային կողմերի կողմից պարտականությունների չկատարման, անվճարունակ դառնալու կամ սնանկացման դեպքում: Բացի այդ, Կազմակերպությունը և վերջինիս պայմանագրային կողմերը չունեն հաշվարկը զուտ հիմունքով իրականացնելու կամ միաժամանակ ակտիվներն իրացնելու և պարտավորությունները մարելու մտադրություն:

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված են հաշվանցման ենթակա, իրավաբանորեն ամրագրված հաշվանցման գլխավոր համաձայնագրերի կամ նմանատիպ պայմանագրերի առարկա հանդիսացող ֆինանսական ակտիվները և ֆինանսական պարտավորությունները 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

հազ. դրամ

Ֆինանսական ակտիվների/ պարտավորությունների տեսակներ	Ճանաչված ֆինանսական ակտիվի/ պարտավո-րության համախառն գումար	Ֆին. վիճակի մասին հաշվետվությունում հաշվանցված՝ ճանաչված ֆինանսական պարտավորության/ ակտիվի համախառն գումար	Ֆին. վիճակի մասին հաշվետվությունում ներկայացված ֆինանսական ակտիվների/ պարտավորու-թյունների զուտ գումար	Սնանկության դեպքում հաշվանցվող գումարներ: Ֆինանսական գործիքներ	Զուտ գումար
Հետգնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ	(1,533,521)	-	(1,533,521)	1,533,521	-
Վարկեր և փոխառություններ	(1,378,788)	-	(1,378,788)	725,802	(652,986)
Ընդամենը ֆինանսական պարտավորություններ	**(2,912,309)**	**-**	**(2,912,309)**	**2,259,323**	**(652,986)**

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված են հաշվանցման ենթակա, իրավաբանորեն ամրագրված հաշվանցման գլխավոր համաձայնագրերի կամ նմանատիպ պայմանագրերի առարկա հանդիսացող ֆինանսական ակտիվները և ֆինանսական պարտավորությունները 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

հազ. դրամ

Ֆինանսական ակտիվների/ պարտավորությունների տեսակներ	Ճանաչված ֆինանսական ակտիվի/ պարտավո-րության համախառն գումար	Ֆին. վիճակի մասին հաշվետվությունում հաշվանցված՝ ճանաչված ֆինանսական պարտավորության/ ակտիվի համախառն գումար	Ֆին. վիճակի մասին հաշվետվությունում ներկայացված ֆինանսական ակտիվների/ պարտավորու-թյունների զուտ գումար	Սնանկության դեպքում հաշվանցվող գումարներ: Ֆինանսական գործիքներ	Զուտ գումար
Հետգնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ	(523,609)	-	(523,609)	523,609	-
Վարկեր և փոխառություններ	(887,653)	-	(887,653)	314,831	(572,822)
Ընդամենը ֆինանսական պարտավորություններ	**(1,411,262)**	**-**	**(1,411,262)**	**838,440**	**(572,822)**

Վերը նշված աղյուսակներում բացահայտված՝ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ներկայացված ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների համախառն և զուտ գումարները չափվում են ամորտիզացված արժեքով ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում:

(դ) Իրացվելիության ռիսկ

Իրացվելիության ռիսկը ենթադրում է, որ Կազմակերպությունը կունենա դժվարություններ ֆինանսական պարտավորությունների հետ կապված պարտականությունները կատարելիս, որոնք մարվում են դրամական միջոցների կամ մեկ այլ ֆինանսական ակտիվի միջոցով: Իրացվելիության ռիսկն առաջանում է ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետայնության անհամապատասխանության դեպքում: Ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետայնության և տոկոսադրույքների համապատասխանությունը և/կամ վերահսկվող անհամապատասխանությունը հանդիսանում է իրացվելիության կառավարման էական գործոն: Ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետայնության ամբողջական համապատասխանությունը սովորական չէ ֆինանսական կազմակերպությունների համար՝ պայմանավորված իրականացվող գործարքների տարաբնույթությամբ և ժամկետների անորոշությամբ: Անհամապատասխանությունը հնարավորություն է տալիս բարձրացնել շահութաբերությունը, սակայն կարող է նաև մեծացնել վնաս կրելու ռիսկը:

Կազմակերպության կողմից իրացվելիության ռիսկի կառավարման նպատակն է ցանկացած պահի ապահովել բոլոր անհրաժեշտ միջոցները՝ դրամական միջոցների հոսքերի հետ կապված պարտավորությունները մարելու համար: Իրացվելիության ռիսկի կառավարման քաղաքականությունն ուսումնասիրվում և հաստատվում է Տնօրենների խորհրդի կողմից:

Կազմակերպությունը ձգտում է պահպանել ֆինանսավորման աղբյուրների տարբերակված և կայուն կառուցվածքը, որը ներառում է բաժնետերից, բանկերից և այլ վարկային կազմակերպություններից ստացված երկարաժամկետ ու կարճաժամկետ վարկերը և փոխառությունները՝ իրացվելիության անկանխատեսելի պահանջներն արագ ու հեշտությամբ բավարարելու նպատակով:

Ստորև բերվող աղյուսակներում ներկայացված են ֆինանսական պարտավորությունների և վարկավորման պարտավորվածությունների գծով դրամական միջոցների չզեղչված հոսքերը՝ ըստ պայմանագրով սահմանված առավել վաղ մարման ժամկետի: Աղյուսակներում ներկայացված արտահոսքի ընդհանուր համախառն գումարն իրենից ներկայացնում է դրամական միջոցների պայմանագրային չզեղչված հոսքերը ֆինանսական պարտավորությունների կամ վարկավորման պարտավորվածությունների գծով:

Ստորև ներկայացված է ֆինանսական պարտավորությունների ժամկետայնության վերլուծությունը 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

հազ. դրամ	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից 3 ամիս	3-ից 6 ամիս	6-ից 12 ամիս	Ավելի քան 1 տարի	Արտահոսքի ընդհանուր համախառն գումար	Հաշվեկշռ. արժեք
Ոչ ածանցյալ պարտավորություններ							
Հետգնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ	1,541,041	-	-	-	-	1,541,041	1,533,521
Վարկեր և փոխառություններ	481,429	41,413	51,461	218,797	956,227	1,749,327	1,378,788
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	1,147	314	4,431	943	-	6,835	6,835
Ընդամենը պարտավորություններ	**2,023,617**	**41,727**	**55,892**	**219,740**	**956,227**	**3,297,203**	**2,919,144**
Վարկավորման պարտավորվածություն.	1,250	-	-	-	-	1,250	1,250

Ստորև ներկայացված է ֆինանսական պարտավորությունների ժամկետայնության վերլուծությունը 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

հազ. դրամ	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից 3 ամիս	3-ից 6 ամիս	6-ից 12 ամիս	Ավելի քան 1 տարի	Արտահոսքի ընդհանուր համախառն գումար	Հաշվեկշռ. արժեք
Ոչ ածանցյալ պարտավորություններ							
Հետգնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ	528,476	-	-	-	-	528,476	523,609
Վարկեր և փոխառություններ	340,569	42,359	85,913	122,879	461,341	1,053,061	887,653
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	2,886	513	4,729	-	-	8,128	8,128
Ընդամենը պարտավորություններ	**871,931**	**42,872**	**90,642**	**122,879**	**461,341**	**1,589,665**	**1,419,390**
Վարկավորման պարտավորվածություն.	-	-	-	-	-	-	-

Ստորև բերված աղյուսակում ներկայացված է 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչված գումարների վերլուծությունն ըստ մարման ակնկալվող ժամկետների:

հազ. դրամ	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից 3 ամիս	3-ից 12 ամիս	1-ից 5 տարի	Ավելի քան 5 տարի	Անժամկետ	Ժամկետանց	Ընդամենը
Ոչ ածանցյալ ակտիվներ								
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	21,512	-	-	-	-	-	-	21,512
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ	-	28,322	166,659	1,027,048	427,421	-	-	1,649,450
Հաճախորդներին տրված վարկեր	35,272	97,298	424,622	970,358	473,394	-	9,100	2,010,044
Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	-	-	-	-	-	19,838	-	19,838
Այլ ակտիվներ	2,522	-	-	-	-	15,169	-	17,691
Ընդամենը ակտիվներ	**59,306**	**125,620**	**591,281**	**1,997,406**	**900,815**	**35,007**	**9,100**	**3,718,535**
Ոչ ածանցյալ պարտավորություններ								
Վաճառքի և հետգնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ	1,533,521	-	-	-	-	-	-	1,533,521
Վարկեր և փոխառություններ	477,083	24,503	186,784	380,418	310,000	-	-	1,378,788
Հետաձգված հարկային պարտավորություն	-	-	-	-	-	2,019	-	2,019
Այլ պարտավորություններ	1,147	314	5,374	-	-	11,756	-	18,591
Ընդամենը պարտավորություններ	**2,011,751**	**24,817**	**192,158**	**380,418**	**310,000**	**13,775**	**-**	**2,932,919**
Զուտ դիրքը	**(1,952,445)**	**100,803**	**399,123**	**1,616,988**	**590,815**	**21,232**	**9,100**	**785,616**

Կազմակերպությունը պլանավորում է երկարաձգել հետգնման պայմանագրերի գործողության ժամկետը՝ իր իրացվելիության դիրքը կարճ ժամանակում ֆինանսավորելու նպատակով: Հաշվետու ամսաթվից հետո Կազմակերպությունը երկարաձգել է հետգնման պայմանագրերի գործողության ժամկետը:

Ստորև բերված աղյուսակում ներկայացված է 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչված գումարների վերլուծությունն ըստ մարման ակնկալվող ժամկետների:

հազ. դրամ	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից 3 ամիս	3-ից 12 ամիս	1-ից 5 տարի	Ավելի քան 5 տարի	Անժամկետ	Ժամկետանց	Ընդամենը
Ոչ ածանցյալ ակտիվներ								
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	22,113	-	-	-	-	-	-	22,113
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ	-	6,739	57,885	581,207	-	-	-	645,831
Հաճախորդներին տրված վարկեր	41,766	72,356	375,278	667,640	225,931	-	3,346	1,386,317
Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	-	-	-	-	-	14,265	-	14,265
Հետաձգված հարկային ակտիվներ	-	-	-	-	-	458	-	458
Այլ ակտիվներ	1,713	-	-	-	-	69,856	-	71,569
Ընդամենը ակտիվներ	**65,592**	**79,095**	**433,163**	**1,248,847**	**225,931**	**84,579**	**3,346**	**2,140,553**
Ոչ ածանցյալ պարտավորություններ								
Վաճառքի և հետգնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ	523,609	-	-	-	-	-	-	523,609
Վարկեր և փոխառություններ	337,158	32,964	168,691	175,779	173,061	-	-	887,653
Այլ պարտավորություններ	2,886	513	4,729	-	-	10,850	-	18,978
Ընդամենը պարտավորություններ	**863,653**	**33,477**	**173,420**	**175,779**	**173,061**	**10,850**	**-**	**1,430,240**
Զուտ դիրքը	**(798,061)**	**45,618**	**259,743**	**1,073,068**	**52,870**	**73,729**	**3,346**	**710,313**

16 Կապիտալի կառավարում

Կազմակերպության կապիտալի չափի պահանջները սահմանվում և վերահսկվում են ՀՀ ԿԲ-ի կողմից:

Կազմակերպության կապիտալը ներառում է տեղական օրենսդրությամբ վարկային կազմակերպությունների համար սահմանված բաղկացուցիչ հոդվածները: ՀՀ ԿԲ-ի կողմից սահմանված կապիտալի ներկայիս պահանջների համաձայն՝ Կազմակերպությունը պետք է ապահովի 150,000 հազար դրամի չափով նվազագույն բաժնետիրական կապիտալ և ընդհանուր կապիտալ (2014թ-ին՝ 150,000 հազար դրամ): 2015թ. և 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Կազմակերպությունը բավարարում է օրենսդրությամբ սահմանված կապիտալի չափին վերաբերող պահանջները:

ՀՀ ԿԲ-ի կապիտալին վերաբերող ներկայիս պահանջների համաձայն՝ վարկային կազմակերպությունները, որոնք իրականացնում են արտարժույթով գործառնություններ կանխիկով վարկերի մարումների ընդունման համար, պետք է ապահովեն սահմանված նվազագույն մեծությունը գերազանցող կապիտալի և ռիսկով կշռված ակտիվների հարաբերակցություն («կապիտալի համարժեքության ցուցանիշը»): 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ սահմանված նվազագույն մեծությունը կազմում է 10% (2014թ-ին՝ 10%): 2015թ. և 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Կազմակերպության կապիտալի համարժեքության ցուցանիշը համապատասխանում էր սահմանված մեծությանը:

Ստորև ներկայացված է կապիտալի համարժեքության ցուցանիշի հաշվարկը ՀՀ ԿԲ-ի կողմից սահմանված պահանջների հիման վրա՝ 2015թ. և 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

	2015թ. հազ. դրամ	2014թ. հազ. դրամ
	Աուդիտ չանցած	Աուդիտ չանցած
Բաժնետիրական կապիտալ	561,000	561,000
Չբաշխված շահույթ	203,943	141,087
ՀՀ ԿԲ-ի հաշվապահական հաշվառման սկզբունքների ճշգրտում	(18,136)	(15,249)
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների վերագնահատման պահուստ	20,673	8,226
Ընդամենը կապիտալ	**767,480**	**695,064**
Ռիսկով կշռված ակտիվներ	**4,001,340**	**2,368,176**
Կապիտալի համարժեքության ցուցանիշ	**19.2%**	**29.4%**

Ռիսկով կշռված ակտիվները չափվում են ռիսկերի կշռման գործակիցների հիերարխիայի միջոցով, որոնք դասակարգված են ըստ բնույթի և արտացոլում են յուրաքանչյուր ակտիվի և պայմանագրային կողմի հետ կապված վարկային, շուկայական և այլ ռիսկերի գնահատականները՝ հաշվի առնելով ցանկացած ընդունելի գրավ կամ երաշխիք: Նմանատիպ մոտեցում է կիրառվում չճանաչված պայմանագրային պարտավորվածությունների համար՝ որոշակի ճշգրտումներով՝ հնարավոր վնասի առավել պայմանական բնույթն արտացոլելու նպատակով:

17 Պարտավորվածություններ

Կազմակերպությունն ունի վարկեր տրամադրելու պարտավորվածություններ: Այս պարտավորվածություններն իրենցից ներկայացնում են հաստատված վարկեր և վարկային գծեր:

Վարկավորման պարտավորվածությունների հետ կապված Կազմակերպությունը կիրառում է վարկային ռիսկի կառավարման նույն քաղաքականությունը և ընթացակարգերը, որոնք գործում են հաճախորդներին վարկեր տրամադրելիս: Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված են վարկավորման պարտավորվածությունների պայմանագրային գումարները: Աղյուսակում արտացոլված վարկավորման պարտավորվածությունների գումարները ենթադրում են, որ գումարներն ամբողջովին տրամադրված են:

	2015թ. հազ. դրամ	2014թ. հազ. դրամ
Պայմանագրային գումար		
Վարկերի և վարկային գծերի գծով պարտավորվածություններ	1,250	-

18 Պայմանական դեպքեր

(ա) Ապահովագրություն

Հայաստանի Հանրապետությունում ապահովագրական համակարգը զարգացման փուլում է, և ապահովագրության շատ տեսակներ, որոնք լայնորեն տարածված են մյուս երկրներում, դեռ չեն կիրառվում Հայաստանում: Կազմակերպությունը չունի ամբողջական ապահովագրական ծածկույթ իր շենքերի և սարքավորումների ու գործունեության ընդհատման համար: Քանի դեռ Կազմակերպությունը համապատասխան կերպով ապահովագրված չէ, գոյություն ունի ռիսկ, որ որոշակի ակտիվների կորուստը կամ ոչնչացումը կարող է զգալի բացասական ազդեցություն ունենալ գործունեության և ֆինանսական վիճակի վրա:

(բ) Դատական վարույթներ

Ղեկավարությունը տեղյակ չէ Կազմակերպության դեմ հարուցված որևէ փաստացի, ընթացքում գտնվող կամ սպառնացող հայցերի մասին:

(գ) Հարկային պայմանական պարտավորություններ

Հայաստանի Հանրապետության հարկային համակարգը շարունակում է զարգանալ և բնորոշվում է օրենսդրության, պաշտոնական պարզաբանումների և դատավճիռների հաճախակի փոփոխություններով, որոնք երբեմն հստակ չեն, հակասական են և պահանջում են մեկնաբանություններ տարբեր հարկային մարմինների կողմից: Հարկերը ենթակա են ստուգման և ուսումնասիրության մի շարք մարմինների կողմից, որոնք իրավասու են կիրառել տույժեր, տուգանքներ և տոկոսագումարներ: Հարկային օրենսդրության խախտման դեպքում, հարկային մարմիններն իրավասու չեն սահմանել հարկերի գծով լրացուցիչ պարտավորություններ, տույժեր կամ տուգանքներ, եթե խախտման ամսաթվից անցել է երեք տարի:

Այս հանգամանքները Հայաստանի Հանրապետությունում կարող են այլ երկրների համեմատությամբ էական հարկային ռիսկ առաջացնել: Ղեկավարությունը գտնում է, որ համապատասխանորեն է գնահատել հարկային պարտավորությունները՝ Հայաստանի հարկային օրենսդրության իր մեկնաբանությունների, պաշտոնական հայտարարությունների և դատավճիռների հիման վրա: Այնուամենայնիվ, համապատասխան իրավասու մարմինները կարող են ունենալ այլ մեկնաբանություններ, և հետևանքները կարող են էական լինել ֆինանսական վիճակի համար, եթե իրավասու մարմիններին հաջողվի գործադրել իրենց մեկնաբանությունները:

19 Գործարքներ կապակցված կողմերի հետ

(ա) Վերահսկողություն

2015թ. և 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Կազմակերպության բաժնետիրական կապիտալի 100%-ի սեփականատեր և վերջնական վերահսկող անձ է հանդիսանում պրն. Վարդան Դանղյանը:

(բ) Գործարքներ Տնօրենների խորհրդի անդամների և ղեկավարության հետ

Ստորև ներկայացված է աշխատակազմի գծով ծախսերում ներառված ընդհանուր վարձատրությունը 2015թ. և 2014թ. համար:

	2015թ. հազ. դրամ	2014թ. հազ. դրամ
Աշխատակիցների հատուցումներ	68,427	66,126

Ստորև ներկայացված են Տնօրենների խորհրդի անդամների և ղեկավարության հետ գործարքների մնացորդները և միջին արդյունավետ տոկոսադրույքները 2015թ. և 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

	2015թ. հազ. դրամ	Միջին արդյունավետ տոկոսադրույք, %	2014թ. հազ. դրամ	Միջին արդյունավետ տոկոսադրույք, %
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն				
Տրված փոխառություններ (համախառն)	54,778	13.8%	53,556	13.8%
Փոխառությունների արժեզրկման գծով պահուստ	(548)		(536)	

Փոխառություններն արտահայտված են ՀՀ դրամով և ԱՄՆ դոլարով ու ենթակա են մարման 2016-2028թթ.:

Ստորև ներկայացված են Տնօրենների խորհրդի անդամների և ղեկավարության հետ գործարքների գծով շահույթի կամ վնասի կազմում արտացոլված գումարները դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար:

	2015թ. հազ. դրամ	2014թ. հազ. դրամ
Շահույթ կամ վնաս		
Տոկոսային եկամուտ	7,565	6,895

(գ) Գործարքներ բաժնետերի հետ

Ստորև ներկայացված են 2015թ. և 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ բաժնետերի հետ գործարքների մնացորդները և համապատասխան միջին արդյունավետ տոկոսադրույքները, ինչպես նաև 2015թ. և 2014թ. շահույթում կամ վնասում այդ գործարքների գծով արտացոլված գումարները:

	2015թ. հազ. դրամ	Միջին արդյունավետ տոկոսադրույք, %	2014թ. հազ. դրամ	Միջին արդյունավետ տոկոսադրույք, %
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն				
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ				
Վարկեր և փոխառություններ				
- ՀՀ դրամով	174,439	7%	213,255	8.0%
- ԱՄՆ դոլարով	203,969	10%	52,445	8.9%
Շահույթ կամ վնաս				
Տոկոսային ծախս	(37,610)		(21,728)	

Բաժնետերից ստացված փոխառությունները ենթակա են մարման ըստ պահանջի (ծանոթագրություն 13):

20 Ֆինանսական ակտիվներ և պարտավորություններ. իրական արժեք և հաշվապահական հաշվառման դասակարգում

(ա) Հաշվապահական հաշվառման դասակարգում և իրական արժեք

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված են ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների հաշվեկշռային և իրական արժեքները 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

հազ. դրամ	Վարկեր և դեբիտորական պարտքեր	Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական գործիքներ	Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող այլ գործիքներ	Ընդամենը հաշվեկշռային արժեք	Իրական արժեք
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	21,512	-	-	21,512	21,512
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ	-	1,649,450	-	1,649,450	1,649,450
Հաճախորդներին տրված վարկեր					
- Բիզնես վարկեր	677,931	-	-	677,931	677,931
- Անհատներին տրված վարկեր	1,332,113	-	-	1,332,113	1,332,113
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	2,522	-	-	2,522	2,522
	2,034,078	1,649,450	-	3,683,528	3,683,528
Հետգնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ	-	-	1,533,521	1,533,521	1,533,521
Վարկեր և փոխառություններ	-	-	1,378,788	1,378,788	1,378,788
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	-	-	6,835	6,835	6,835
	-	-	2,919,144	2,919,144	2,919,144

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված են ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների հաշվեկշռային և իրական արժեքները 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

հազ. դրամ	Վարկեր և դեբիտորական պարտքեր	Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական գործիքներ	Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող այլ գործիքներ	Ընդամենը հաշվեկշռային արժեք	Իրական արժեք
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	22,113	-	-	22,113	22,113
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ	-	645,831	-	645,831	645,831
Հաճախորդներին տրված վարկեր					
- Բիզնես վարկեր	365,769	-	-	365,769	362,815
- Անհատներին տրված վարկեր	1,020,548	-	-	1,020,548	1,001,402
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	1,713	-	-	1,713	1,713
	1,410,143	645,831	-	2,055,974	2,033,874
Հետգնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ	-	-	523,609	523,609	523,609
Վարկեր և փոխառություններ	-	-	887,653	887,653	887,653
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	-	-	8,128	8,128	8,128
	-	-	1,419,390	1,419,390	1,419,390

Իրական արժեքի գնահատականի նպատակն է ներկայացնել այն մոտավոր գինը, որը շուկայի մասնակիցների միջև սովորական գործարքում կստացվեր ակտիվի վաճառքից կամ կվճարվեր պարտավորության փոխանցման դիմաց չափման ամսաթվի դրությամբ: Այնուամենայնիվ, հաշվի առնելով անորոշությունները և կողմնակալ դատողությունները, իրական արժեքը չպետք է դիտվի որպես իրացման գին` անմիջապես ակտիվների վաճառքի կամ պարտավորությունների մարման ժամանակ:

Գնահատման մեթոդները ներառում են զուտ ներկա արժեքի և դրամական միջոցների զեղչված հոսքերի մոդելները, նմանատիպ գործիքների հետ համեմատությունը, որոնց համար առկա են շուկայի դիտարկելի գներ, և այլ գնահատման մոդելներ:

Գնահատման մեթոդներում կիրառվող ենթադրությունները և ելակետային տվյալները ներառում են ռիսկից զերծ և ելակետային տոկոսադրույքները, վարկային սպրեդները և այլ ճշգրտումները, որոնք օգտագործվում են զեղչման դրույքները, պարտատոմսերի և բաժնետոմսերի գները, արտարժույթի փոխարժեքները, բաժնետոմսերի և բաժնետոմսերի ինդեքսների գները գնահատելու համար: Գնահատման մեթոդների նպատակն է ստանալ այն իրական արժեքը, որն արտացոլում է ֆինանսական գործիքի գինը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ, որը կորոշվեր շուկայի մասնակիցների կողմից «անկախ կողմերի միջև գործարքում»:

(բ) Իրական արժեքի հիերարխիա

Կազմակերպությունը ֆինանսական գործիքների իրական արժեքը չափելիս կիրառում է ստորև ներկայացված իրական արժեքի հիերարխիան, որն արտացոլում է չափումների կատարման ժամանակ օգտագործված ելակետային տվյալների նշանակալիությունը:

- 1-ին մակարդակ. նույն գործիքների համար ակտիվ շուկայում գնանշվող գները (չճշգրտված):
- 2-րդ մակարդակ. 1-ին մակարդակում ներառված գնանշվող գներից տարբեր ելակետային տվյալներ դիտարկելի են կամ ուղղակիորեն (այսինքն` որպես գներ), կամ անուղղակիորեն (այսինքն` գների հիման վրա ստացվող): Այս դասը ներառում է այն գործիքները, որոնց գնահատման համար կիրառվել է հետևյալը` գնանշվող գները նմանատիպ գործիքների համար ակտիվ շուկայում, գնանշվող գները նմանատիպ գործիքների համար ակտիվ չհամարվող շուկաներում, կամ գնահատման այլ մեթոդ, որտեղ բոլոր նշանակալի ելակետային տվյալներն ուղղակիորեն կամ անուղղակիորեն դիտարկելի են շուկայական տվյալներից:
- 3-րդ մակարդակ. ոչ դիտարկելի ելակետային տվյալներ: Այս դասը ներառում է բոլոր այն գործիքները, որոնք գնահատվում են դիտարկելի տվյալների վրա չհիմնված ելակետային տվյալներից ելնելով, իսկ ոչ դիտարկելի ելակետային տվյալներն էական ազդեցություն ունեն գործիքի գնահատման վրա: Այս դասը ներառում է այն գործիքները, որոնք գնահատվում են նմանատիպ գործիքների համար գնանշվող գների հիման վրա, որոնց գծով պահանջվում են նշանակալի ոչ դիտարկելի ճշգրտումներ կամ ենթադրություններ` գործիքների միջև տարբերություններն արտացոլելու նպատակով:

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքների վերլուծությունը՝ իրական արժեքի հիերարխիայի համապատասխան մակարդակների կտրվածքով: Գումարները հիմնված են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչված գումարների վրա:

հազ. դրամ	1-ին մակարդակ	2-րդ մակարդակ	Ընդամենը
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ			
- Պարտքային գործիքներ	-	1,649,450	1,649,450

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքների վերլուծությունը՝ իրական արժեքի հիերարխիայի համապատասխան մակարդակների կտրվածքով: Գումարները հիմնված են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչված գումարների վրա:

հազ. դրամ	1-ին մակարդակ	2-րդ մակարդակ	Ընդամենը
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ			
- Պարտքային գործիքներ	-	645,831	645,831